

DIRVA

THE FIELD

Nr. 47
Lapkr.-Nov. 19, 1953
Cleveland, Ohio

Duokit šviežio oro!

B. K. NAUJOKAS

Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas artėja, bet jo programa dar neaiškėja. Labiausiai neaišku, ar kongrese bus duota pasireikšti kokiame nors "vox populi" (žmonių balsui), apie kurį ALT Sekretorius ne kartą yra užsiminęs, ar tai bus vien tik viršūnių prakalbos su "populi" teise joms paploti.

Prieš kiek laiko "Dirva" atpasakojo, kokių nusistatymų turi Am. Liet. Tautinės Sąjungos vadovybė. Siūlo padidinti Vykd. K-to narių skaičių, įvesti jame pareigų keitimą "rotacinę sistemą", organizuoti įtakingos amerikiečių visuomenės komitetą talkai naudojant Kersteno komisijos tyrinėjimų duomenis ir t.t.

Ar kongresas tais reikalais galės turėti žodį?

Nežinia. Žinia tik tai, kad pačios Tarybos posėdis šaukiamas prieš kongreso pradžią. Posėdis, matyt, bus trumpas, nes tik kongreso išvakarėse. Tad, greičiausia, čia viską bus skubama formaliai patvirtinti, apie kokius naujus patvarkymus nebus kada kalbėti... Turbūt, kongresas bus pastatytas prieš jau įvykusį faktą: Taryba ir jos Vykd. K-tas kitiems metams jau bus sukomplektuoti ir apskritai užprotokuluota "palikti kaip buvo"....

O gal gi aš klystu? Kol dar ne vėlu, manau pravartu kreiptis į būsimus kongreso dalyvius ir ypač į Tarybos posėdžio dalyvius su pageidavimu, prašymu ar tiesiog atsikaukimu: "Duokit šviežio oro!"

Iš tikrųjų, kodėl gi dabartinis Vykd. K-tas pats nepasiūlytų Tarybos posėdyje padidinti jo narių skaičių, kad būtų su kuo pasidalinti sunkia, 14 metų ant jų pačių pečių nešama našta? Ir kodėl V. K. pats negalėtų pasiūlyti priimti rotacinę pareigų keitimosi sistemą?

Konkretus praktiškas siūlymas dar būtų: išrinkite A. Olį, dabartinį VK vice-pirmininką, VK pirmininku ateinančioms metams.

Šią mintį tiesiai ir atvirai čia iškelio ne dėl to, kad A. Olis yra Tautinės S-gos atstovas, o

dėl visiškai objektyvių aplinkybių. Šiuo metu siūlyčiau jį pirmininko pareigoms visiškai neatsižvelgdamas, kurią grupę jis beatstovautų.

Tos objektyvios aplinkybės yra štai kokios.

1. Šią vasarą matėme, kad ALT Vykd. K-tas turėjo daug reikalų su Washingtono augštesiais pareigūnais. Ten buvo pasiektas žymus laimėjimas. Bet visiems tiems žygiams ALT pirmininkas ir sekretorius dėl nemanomų priežasčių turėjo pritraukti sau talkininką iš šalies, būtent, inž. A. Rudį. Inž. A. Rudis vedė visus pasikalbėjimus Washingtono, inž. A. Rudis lydėjo kongr. Kersteną į Europą, žodžiu jis buvo tas faktiškasis rato sukėjas Kersteno rezoliucijai laimėti, nors jis nėra ALT narys. (Savaime kyla klausimas, kodėl ALRK Federacija neturėtų kaip tik A. Rudį deleguoti į Tarybą ir net į Vykd. K-tą?)

Tai aplinkybė rodo, kad esamas ALT pirmininkas ne tik nėra nepakeičiamas, bet net pats randa esant reikalinga įveskoti sau pakaitalo tam tikruose uždaviniuose. Kodėl VK pirm. neįsiekio sau pavaduotojų vicepirmininko asmeny, tai jau dabartinio VK vidaus reikalas, tiesa, iš šalies žiūrint, gana apgalvotinas reikalas.

2. A. Olis, būdamas pirmininku, pats būtų pakankamai kvalifikuotas atlikti žygiams Washingtono, ypač dabartinės aplinkybės. Rodos nereikia nei aiškinti, kad jam šioje srityje nereikėtų pavaduotojų iš šalies, arba jei ir reikėtų, tai techniškiems darbams, o ne patiems pasikalbėjimams vesti.

3. Ateinantieji Tarybos veiklos metai bus žymia dalimi susiję su Kersteno komisijos darbais ir jų vaisių panaudojimu. Viena lietuvių (ar net visų pabaltiečių) jėgomis nepajėgsime to tyrinėjimo duomenų panaudoti visu įmanomu platumu. Tam reikia didelių lėšų ir stipraus užtarimo. Tad mintis, kad tam tikslui reikia organizuoti įtakingų amerikiečių talką, yra

(Perkelta į 8 pusl)

Politinės aktualijos

AR TRUMANAS KALTAS?

Daug ginčų ir triukšmo sukėlęs klausimas dėl Dexter White paskyrimo į atsakingas valdžios pareigas dar nepaaiškėjo. Buvęs JAV prezidentas Harry Truman buvo vyr. prokuroras Brownll apkaltintas paskyręs komunistų šnipą D. White Valstybės izdo tarnybon, neatsižvelgdamas į slapto tarnybos (FBI) raštiškų perspėjimų.

Trumanas visą reikalą paėmė lengvai, nesijaudindamas, lyg nebūtų kaltas. Jis, taigi, atsisakė atvykti į priešamerikinės veiklos tyrinėjimo komisiją duoti paaiškinimų šiuo reikalu. Reikalavimas atvykti, pagaliau, buvo panaikintas. Tačiau, šiai komisijai parodymus duos vyr. prokuroras Brownll. Daug painių dar galima laukti.

Miręs senatorius Robert Taft, dar prieš savo ligą, yra aiškiai įspėjęs apie Trumano administracijos nepatikimumą. Jis siūlė nuodugniai peržiūrėti augstiesniųjų pareigūnų praeitį ir ar jie neturį kokių ryšių su komunistais.

Prezidentas Eisenhower pareiškė, kad jis negalys tikėti, kad Trumanas, būdamas Amerikos Prezidentas, galėtų tokį žygi padaryti. Eisenhower manymu, Trumanas esąs patriotas. Trumanas kalbėjo per radiją ir televiziją ir paaiškino, kad White talkino ir kitai pusei. Tas dabar sukelia dar naujus ginčus, kurie atrodo, greit nesibaigs.

ALGER HISS NORI LAISVĖS

Alger Hiss, augštas Washingtono pareigūnas, 1950 m. sausio 25 d. gavo penkis metus kalėjimo už svarbių dokumentų išdavimą rusų šnipams ir už melavimą prisiekus. Atsėdėjęs ketvirtą metą, A. Hiss tikisi iš kalėjimo išeiti greičiau, jei specialiai tam reikalui komisija pripažins jo elgesį buvus gerą.

Pereitais metais A. Hiss irgi bandė kreiptis į tą pačią komisiją, kad jį anksčiau paleistų, bet nieko neišėjo, kai laisvę mylį amerikiečiai atsiuntė tai komisijai 50.000 laišku ir telegramų, kuriuose griežtai piktinosi prieš rusų šnipų išleidimą. [domu, kiek laišku šiais metais bus gauta? Juk už Amerikos išdavimą — penkeri metai yra labai švelni bausmė.

EISENHOWER KANADOJE

Lankydamsis Kanadoje, Prezidentas Eisenhower pabrėžė savo kalbose, kad rusų špiūnų pavojus grėsia tiek Kanadai tiek Amerikai, todėl veiktina staigiai ir efektyviai. Kalboje Kanados Parlamente, Amerikos Prezidentas pareiškė, kad pavojus didelis ir, kad prieš šnipai mezga naujas pinks. Nepasakydamas aiškiai kokių priemonių imtinas, Eisenhower pasakė esąs tikras, kad bendromis jėgomis bus surasta keliai apsigynimui ir Kanada su Amerika bus apsaugotos nuo priešų netikėtų oro atakų.

Prezidentas pavadino Sovietų Rusijos elgesį begėdiškai arogantišku, o jų atominių bombų atsargų augimą nuolatiniu. Kuo daugiau laiko prabėgs — tuo daugiau bombų rusai pasigamins.

Prezidentas, tačiau, nebuvo pesimistinės nuotaikos apie ateitį. Jo žodžiais: "Už atominių debesų matosi daug žadantis horizontas".

AKIS UŽ AKĮ

"Vėlu šunis laikyti, kai jau medžioti reikia" — sako lietuviška patarlė. Ta patarlė jau ir Amerikoje prigyja. Išaiškėjus rusų klasingumui, Amerika pasirodusi visokiems netikėtumams. Generolas Egbert F. Bullene lapkričio 14 d. pareiškė San Francisko mieste, kad JAV Armijos chemijos daliniai dabar išleidžia per metus 45 milijonus dolerių, kad reikalui atėjus, apsigintų ir atsikertytų priešui netikėtai užpuolus dujomis ar ligų bakterijomis.

BERMUDOS KONFERENCIJA GRUODŽIO 4 D.

Galutinai paaiškėjus, kad Kremliaus galiūnai nenori rimtai šnekėtis, D. Britanijos ministras pirmininkas W. Churchill sutiko dalyvauti Didžiųjų Trijų Konferencijoje Bermudųje. Pereitą birželį tokia konferencija buvo atidėta dėl Churchillio sveikatos.

Bermudose susirinko Prezidentas Eisenhower, min. pirm. Churchill, atstovaujantis D. Britaniją, ir Prancūzijos min. pirm. Laniel (jei jis taip ilgai išsilaikys valdžioje...). Pagrindinė kalba Bermudųje bus: kaip sustiprinti Europos Sąjungą prieš galimą rusų agresiją. Taipgi ir Vokietijos klausimas nebus pamirštas. Nors prancūzai ir vilkina Vokietijos armijos organizavimą, tačiau Amerikai ir Britanijai paspaudus, turės nusiieiti.

Į konferenciją vyksa visų trijų valstybių užsienių reikalų ministrai, kaip asistentai.

V. Pašakarnis

ŽYDAI VOKIETIJOJE

Iš "trečiajame reiche" gyvenusių 650.000 žydų šiandien Vokietijoje beliko apie 35.000, iš kurių apie 25.000 yra organizuoti žydų bendruomenėse.

Visų didžiausia žydų bendruomenė yra Berlyne, kur gyvena apie 6.000 žydų ir turi savo ligoninę, senelių prieglaudą, moterų ir studentų sąjungas. Žydai nusiskundžia per mažą jiems teikiama valdžios įstaigų pagalbą. Vokietijai nukentėjusiems žydams moka mėnesines rentes iki 240 DM, nors renčių vidurkis yra apie 120 DM. Iš visų organizacijų žydai gauna dar nuolatinių paramos pragyvenimui.

Bendruomenės sudėtis amžiumi yra labai bloga, nes vyrauja senesnieji. Tam geras pavyzdys yra Hannoverio žydų bendruomenė iš 251 nario. Jų tarpe yra 12 vaikų iki 13 m. amžiaus ir tik du jaunuoliai iki 19 m. Nuo 20 iki 40 m. yra 39, o tarp 40 ir 60 m. 113 ir tarp 60-80 m. 77. Devyni žydai yra daugiau 80 m. amžiaus.

Iš didelio žydų kilmės gyventojų skaičiaus beliko apie 35, iš jų 25 gyvena Berlyne. Juristų yra žymiai daugiau, apie 400, iš kurių dabar valstybės tarnau-

Virš 100 pabėgusių iš sovietinės priespaudos vy. y. prisikūninti ištikimai tarnauti Amerikai. Jie yra ryšių bataliono Ford Meade nariai.

Mažos valstybės pavyzdys didžiosioms

VENECIJOS IR AMSTERDAMO PANASUMAI. — 399 TILTŲ MIESTAS. — DIDŽIAUSIAM KAIME PASAULYJE. — KARALIENĖS JULIJANOS POPULIARUMAS. — HAAGOS TEISMAS, KUR ESAM LAIMĖJĘ DVI BYLAS. — SENAJAM LEIDENO UNIVERSITETUI.

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Olandija turi tris didmiesčius: Haagą, Amsterdamą ir Rotterdamą, kurių kiekviename priskaitoma po daugiau kaip pusę milijono gyventojų. Jau rašėme, kad pereito karo metu Rotterdamas buvo žiauriai nuteriotas. Tuo tarpu Haagą ir Amsterdamą išliko karo audros mažai paliesti, tad galėjome pamatyti tipingus olandų didmiesčius. Tiek Haagą, tiek Amsterdamą nėra vien tikslai pagal tam tikrą planą sustatytų namų eilė. Kiekvienas tų miestų turi savo specifinį veidą, per šimtmečius susiformavusį.

Amsterdamas ir Rotterdamas yra didžiuliai uostai, o Haagą yra vienintėlis olandų didmiesčio be uosto. Bet tai nereiškia, kad čia nebūtų vandens. Su labai mažomis išimtimis į visus olandų miestus galima įplaukti laivu, ar tai didesniu, ar tai mažesniu, bet vis viena laivu. Per kiekvieną olandų miestą prakaista daugybė kanalų, kurie suima apylinkės vandenį. Kanalu gausumas suteikia olandų miestams ypatingą veidą.

Naujasis philipinų prezidentas Ramon Magsaysay, išrinktas lapkričio 10 d.

boje dirba apie 60 teisėjų. Nemaža teisėjų dalis užima augštesniųjų teismų vietas. Vokietijos parlamento narių tarpe yra 3 žydai. Apie 350 žydų verčiasi prekyba, o žydų studentų yra apie 170.

Žydų religinius reikalus apima 8 rabinai. Iš įvairių fondų gaunamomis lėšomis atstatomos sinagogos, o kultūrinis žydų pasireiškimas darosi kas kartą gyvesnis. Duesseldorfe leidžiamas Vokietijos žydų savaitraštis ir vienas iliustruotas laikraštis turi po 48.000 prenumeratorių ir išsilaiko be subsidijų. Šio laikraščio redaktorius, Karl Marks, daug prisidėjo prie to, kad žydų emigravimas iš Vokietijos sustojtų ir iš 380.000 užsieniečių gyvenančių Vokietijos žydų vis didesni skaičiai pradeda grįžti Vokietijon. Inf.

Bet ypač garsus savo kanalais, kurie čia vadinami "grachtais", Amsterdamas. Jis praminimas "šiaurės Venecija". Būdingiausias skirtumas tarp šių dviejų miestų tas, kad italų Venecija atrodo kaip gerokai senstelėjusi gražuolė, kuri gyvena tik praeities atsiminimais, tuo tarpu kai iš olandų Venecijos trykšta jaunuoliška gyvybė. Kanalai Amsterdamą supa pusraciu, čia niekur nepaeisi daugiau kaip kelis šimtus metrų, neužkliuvęs už kanalo. Ir vėl tenka žygiuoti nauju tiltu. Kažkada žygiuoti nauju tiltu. Kažkada suskaičiavęs, kad Amsterdamas esą net 399 tiltų. Ar jų tikrai tiek yra, negalėtume teigti. Bet nuo kiekvieno tilto matosi žavingas vaizdas.

Kaip ir kituose miestuose, čia yra ir turtingesnių, ir vargingesnių gatvių. Bet kiekvienas Amsterdamo lankytojas susižavės miesto viduriu tekančiais grachtais, kurių vien pavadinimai jau daug ką pasako: Karalių, Princų, Ponų ir t.t. grachtai. Čia pastatai dažniausia yra atsiradę šešioliktame ir septynioliktame šimtmečiuose, olandų "auksu gadybės" laikais, kai Olandija buvo didžiausia galybė ir kai turtai į ją plaukė iš viso pasaulio. Turtingi jūreiviai ir pirkliai lenktyniavo savo tarpe statomų namų puošnumu ir tokiu būdu abiem grachtų krantais atsirado vienas namas gražesnis už kitą. Jų savybė ta, kad viršutiniai augštai tarnavo kaip prekių sandėliai. Tad dar šiandien prie kiekvieno namo kaba prekės kelti keltuvai. O kai anais laikais mokesčiai buvo imami nuo langų skaičiaus, tai namai dažniausia buvo statomi siauri. Žiūrint iš tilto į abi grachtų puses, atrodo, turtum čia būtų pristatyta šimtai dailių bažnyčių, su įvairiausiais pavidalo bokštelių ir fasadų, kurie neretai savo forma primena lyrą. Grachtuose atsi-

spindi vairiaspalvi bokštelių siluetai (pastatai nuždyti ryškiomis spalvomis), pakrantėmis žaliuojančios šimtametės guo-os teikia vaizdai tyriausią romantiką. Vaizdas tikrai neužmirštamas.

Bet užtenka pasukti 10-20 metrų į šalį ir tuojau pat patenki į didmiesčio gatvę, kur moderninės puošnios krautuvės ir žmonių minios gražina ir realybę. Tuojau pat įsitikini, kad Amsterdamo esama nepaprastai gyvo ir judraus miesto, o kai nueini į uosto rajoną ir pamatai praplaukiančius jūrų milžinai, anksčiau stovėjo jūros pakrantėje ir turėjo nemenkus uostus. Dabar jie atsidūrė sausumoje, tad pasikeitė pati miesto struktūra. Tokių "negyvu miestų" Olandijoje yra daug ir tikrai turtingos bažnyčios bei puošnios rotušės liudija apie tai, kad čia kadaise būta uostamiesčio, iš kurio laivai plaukdavo po plačiuosius vandenis. Šiandien tuojau pat už miesto mūrų, kur anksčiau prasidėjo Neptuno kam-

Beje, kai bus baigta nusausinti Zuidoero jūra, Amsterdamas virs — sausumos uostu. Bet jau dabar laivai įplaukia į Amsterdamą tiktais kanalais. Kaip viskas Olandijoje matuojama rekordais, taip ir kanalai, vedantieji į Amsterdamo uostą, reguliuojami pralaidų, kurios laikomos grandioziškiausiomis visame pasaulyje. Tarp kita ko, kai skaitome apie vykdomus didžiulius nusausinimo darbus, turbūt, neįsivaizduojame, kad tokiu būdu abiem grachtų krantais atsirado vienas namas gražesnis už kitą. Jų savybė ta, kad viršutiniai augštai tarnavo kaip prekių sandėliai. Tad dar šiandien prie kiekvieno namo kaba prekės kelti keltuvai. O kai anais laikais mokesčiai buvo imami nuo langų skaičiaus, tai namai dažniausia buvo statomi siauri. Žiūrint iš tilto į abi grachtų puses, atrodo, turtum čia būtų pristatyta šimtai dailių bažnyčių, su įvairiausiais pavidalo bokštelių ir fasadų, kurie neretai savo forma primena lyrą. Grachtuose atsi-

(Perkelta į 3. š. pusl.)

VISAM PASAULY

• Pasaulio opinijai nepalankiai formuojantis prieš sovietus, kada šie atsisakė dalyvauti keturių konferencijų, aparti Vokietijos ir Austrijos klausimus, Molotovas pasiūlė penkių konferenciją sušaukti, bet nenustatyti dienotvarkės.

• Anglai iš Austrijos išveža savo okupacinę kariuomenę. Paliks tik vieną batalioną, kaip ženklą, kad taikos sutartis dar tebėra nepasirašyta.

• Vakarų Berlyne suiro krikščionių demokratų ir socialistų koalicija nepasidalinant svarbiųjų miesto tvarkymo postų. Socialistai pasiliks opozicijoje.

• Gen. de Gaulle vėl pasakė keistą kalbą, kurioj puolė Ameriką ir reikalavo netvirtinti sutarties su Vokietija. Kalba labai patiko komunistams ir jie visam pasauliui tą kalbą citavo pirmuosio savo laikračių puslapiuose.

• Viceprezidentas R. Nixon šiuo metu lankosi Korėjoje ir Japonijoje.

Dabar laikas pirkti Kalėdų dovanas. Turim gražių, meniškų medžiagų.

JAV jūrinių jėgų vadas adm. Robert E. Carney aplankė Tolimųjų Rytų bazes ir įvertino jų tinkamumą.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• J. Bačiūnas ir ponis, grįždami iš pusantrų savaitės kelionės Bostone ir New Yorke, trumpai buvo sustoję ir aktyviais reikalais tarėsi su Dirvos redaktoriumi. Bostone jie dalyvavo L. Enciklopedijos pirmo tomo išleidimo, New Yorke Garso 70 metų sukaktyje ir Tautinių Korporacijų šventėje.

• Dr. Juozas Gabrys, profesorius University of Mass., Amherst, nuo rugsėjo mėn. persikėlė profesoriauti į University of Dayton, Ohio, Department of Civil Engineering.

• Sveicarių Caritas Centrinė Luzern'e praneša, kad ji nutarusi skirti Lietuvių Vasario 16 gimnazijos bendrabučiui pašalpą 10,000 markių.

• DBLS ir Vokietijos Krašto Valdybos knygų leidykla "Bendrija" išleidžia Dr. Alfonso Sesplaukio-Tyrulio, lietuvių kalbos lektoriaus Kolumbijos Universitete New Yorke, paruoštą "Pratimų lietuvių kalbos gramatiką". Gramatika pritaikyta lietuviškosios mokyklai, lietuviškosios mokyklai. Spaudos darbą numatoma baigti dar prieš Kalėdas.

• 7-sis metinis DBLS suvažiavimas Londone pirmininku išrinko M. Bajoriną, į centro valdybą — kun. J. Kazlauską, J. Vilčinską, L. Trilupaitį ir S. Zymaną; tarybą — P. Varkalą, Dr. K. Valterį, F. Neveravičių, A. Pužauską ir J. Kudą; rev. komisiją — J. Bendorį, A. Pakalnį ir V. Kvietkauską; garbės teismą — N. Mockų, Blinstrubą, J. Petrušaitį, J. Kalibaitienę ir E. Jakutienę. Sąjungos turimų Lietuvių Namų akcijų

patikėtiniams išrinkti P. Varkalą, J. Vilčinską ir T. Vidugeriai.

• PLB Argentinos krašto vadovybė sudaryta spalio 29 d. Buenos Aires Lietuvių Klube įvykusiame suvažiavime išrinktųjų susirinkime. Argentinos LB vadovybė ateinantiems 2 metams dabar yra šie: centro valdyba: I. Padvalskis — pirm., agr. A. Santaras — sekr., kun. Dr. A. Kleiva — izd., V. Survilienė ir V. Veselaukas — vicepirmininkai, O. Kairelienė — 2 sekr. ir agr. St. Mikėlonis — valdybos narys.

• Vokietijos Krašto Valdyba pradėjo akciją paramai gauti gimnazijai ir švedijoje, kur jos prašymui su plačiu memorandumu švedijos Raudonajam Kryžiui paremti prisidėjo Stockholm gyvenantis Baltiška Humanistika Foerbundet narys, pulk. O. Urbonas ir lietuvių draugas, švedų pastorius A. V. Weger. Jiedu aplankė švedijos Raudonojo Kryžiaus vicepirmininką ponį Tyselius.

• Kanados Lietuvių Bendruomenės Salpos Fondo komitetas Toronte perėmė Vokietijos Krašto Valdybos išlaikymoms pradžios ir vargo mokykloms 300 dolerių, kurie buvo surinkti Toronto, Hamiltono, Fort Williams ir Edmontono apylinkėse.

• Dirvoje galima pirkti muz. Stasio Navicko Atsiveikimo Garsai — gedulingas maršas portepionui. Kaštuoja \$1.00.

2000 mažųjų tremtinių laukia tavo aukos. Ar jau paaukavai?

TAUTINIS SAJUNGOS SKYRIUOSE

WORCESTERIO SKYRIUJE

Paskutiniųjų metų laikotarpį Worcesterio skyrius neteko keletos veiklių narių, kurie įsiskaitė gerinio pragyvenimo, persikėlė į kitus miestus. Tas, žinoma, šiek tiek susilpnino ir skyriaus veiklą. Tačiau nežiūrint veiklių narių išvykimo, pasilikusieji, kiek leidžia sąlygos, darbuojamės. Džiugu, kad veiklesnį skyriaus narių aktyvumą dabar jau ir kitose vietose organizacijos, kaip Tremtinių, Bendruomenės, L.K.S. "Ramovės" sk. Worcesterio Biznierių Sąjungoje, "Maironio" parko pašalpinėje draugijoje ir kitose.

Pagal nustatytą veiklos planą skyrius atliko numatytą planą. Vasaros sezono metu buvo surengti trys piknikai, kurių metu gauta pelno \$239,84. Pasijus skyriaus atstovas prof. J. Rautkys į Washingtono Sąskrydį, kur buvo minima L. K. Mindaugo karūnacijos ir Lietuvos valstybės įkūrimo 700 metų sukaktis.

Iš skyriaus sudarytas vienas būrelis, kuris išlaiko vieną Vasario 16-tosios gimnazijos mokinių.

Gimnazijos rūmų remonto darbai iš sk. kasos paskirti \$50,00 auka. Kadangi skyrius glaudžiai ir nuosirdžiai dirba su Aušros Vartų Parapijos Moterų Socialinių Klubu, V. Kiešenės vedama, tai visuose parengimuose ir piknikuose šios organizacijos ponų talka daug padeda parengimų pasisiekimui. Mielos ponios, neatsilikdamos nuo mūsų skyriaus, paskyrė gimnazijos rūmų puošimui \$10 auką ir skyriaus išdėtininkas Kavaliuskas \$5,00 auką. Tuo būdu Vasario 16-tosios gimnazijai lapkričio mėn. be būrelio mokėjimų, per skyrių pasiūsta \$65,00.

Šių metų gruodžio 6 d. Aušros Vartų parapijos salėje ruošiamės worcesteriečiams parodyti R. Blaumanio 5 veiksmų dramą "Indranai", kuriuos suvaizdinti pakviestas Bostono Lietuvių Dramos kolektyvas, režisierius.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trenčad. ir sekmd. ofiso uždaras.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Pirmia: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trenčad. ir sekmd.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trenčadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais

Dr. I. Kuras-Ramunis

Spec.: KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL: pirmad., trenčad. ir penkd.
5-8 v. v.
šeštad. 10 v. r. — 1 p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL: antrad. ir ketvirtad. 7-8:30 v. v.
šeštad. 3-5 p. p.
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

suoja Lietuvos Teatro aktorėi A. Gustaitienei.

Ateinantis skyriaus susirinkimas šaukiamas gruodžio 18 d. (sekm.), kurio metu bus aptarti Kersteno rezoliucijos reikalai ir parengimai, kurie numatyti ateinančiųjų metų pradžioje.

J. Sūdavas

SUSIRINKIMAS DETROITE

Praeitą sekmadienį, lapkričio 14 d., buv. lietuvių salėje įvyko skyriaus narių susirinkimas. Jį pravedė p. S. Šimoliūnas, sekretoriavo p. A. Petrauskas.

Buvo aptarta eilė aktualių reikalų, ypač ryšium su besiantančiu Chicagoje Amerikos Lietuvių Kongresu. Išryškėjo gyvas narių pageidavimas, kad šis kongresas praeitų darbo nuotakoje ir nesiribotų vien "paplojimais". Skyrių kongrese atstovauti išrinkti p.p. Ziedas ir Petrauskienė.

Netolimoje ateityje nutarta surengti a.a. prez. Smetonos desimties metų tragiškos mirties minėjimą.

Naujuosius metus skyrius rengiasi sutikti savo narių ir bičiulių tarpe, p.p. Sims rezidencijoje. Tikimės svečių ir iš kaimyninių ALTS skyrių.

Metinis narių susirinkimas numatytas gruodžio mėn. viduryje.

zv

TAUTINIŲ KORPORACIJŲ SAMBORIS NEW YORKE

Neo-Lithuanijos 31-rių metų, o New Yorke įsikūrusio Tautinių Korporacijų Samborio 3-jių metų sukaktis š. m. lapkričio 14 d. sutraukė į paminėjimo iškilmes, įvykusias Beleckio sveitainėje, gražų būrį neolithuanų, filijų, broliškųjų bei draugiškųjų korporacijų narių ir garbinių svečių.

Minėjimo iškilmes pradėjo samborio pirmininkas Dr. E. Noakas, trumpai apžvelgdamas Tautinių Korporacijų Samborio uždavinius. Sukaktuvinius — Neo-Lithuaniją ir Sambūrį — žodžiu sveikino "Vilties" pirmininkas Juozas Bačiūnas, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Laik. Valdybos pirmininkas Vincas Rastenis, Rygos universiteto "Letonijos" ir Talino universiteto "Fraternitas Estica" korporacijų atstovai, o raštu — gen. konsulas Jonas Budrys, vicekonsulas Vytautas Stašinskas, kitų

vietai Tautinių Korporacijų Sambūriai, visa eilė organizacijų ir pavienių asmenų.

Prof. Dr. Vytautas Čepas skaitė minėjimui pritaikytą paskaitą, kurioje apžvelgė istorines priežastis, pašaukusias gyvenimą "Neo-Lithuaniją" bei kitas tautines korporacijas, ir nurodė visą eilę būdų, kurių tenka pasikliauti, gyvenant svečiuose kraštuose, kad sukratuose mūsų Lietuvai vertingą "sugrąžtų kraiti", kitaip tariant, kad grįždami namo, parsivežtume kaip galima daugiau svetur įgyto mokslo ir patyrimo iš visų gyvenimo sričių.

Po to vyko alutis, lydimas akademinio tradicijų, lietuviškos dainos. Minėjimo dalyviai, praleidę keletą jaukių valandų, mintimis grįžę Lietuvon, skirstėsi namo pakilia nuotaika ir sustiprintu ryžtu dirbti Lietuvos laisvei.

Br. Pakr.

Gaukit žemos kainos
Farm Bureau automobilio
apdraudą — sutaupykite iki
20%. Vienoda ir pastovi
bendrovės politika... greitai,
draugiškai patarnavimas.
Tai antras didžiausias
auto apdraudėjas.

FARM BUREAU MUTUAL
AUTOMOBILE INSURANCE CO.
COLUMBUS, OHIO

Saukite:
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

Seniausias ir gražiausias ilus
truotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Išleido kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Susipažinti siunčiamas
dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Tremtyje mažieji auga be
pieno, be mėsos, be sviesto. Pa-
dėk jiems savo auka.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos
ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

VI. Pauza,
14154 Archdale St.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne

Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeh, N. Y.

Omaha, Nebr.

J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada

Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje

Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje

Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australijoje

P. Ambraza
29 Elsemere St.
Kensington
Sydney

Brazilija

Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia

K. Klatauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje

c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay

Venezuela, S. A.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anoj uosėj ežero	1.50	Namai ant smėlio	2.00
Pulgis Andriūsis	1.50	J. Gliuda	2.00
Aušrelė (elementorius)	2.25	Nemunas	2.50
Step. Zobarskas	2.25	St. Kolupaila	2.50
Aukštųjų Simonų Likimas	3.50	Neramu buvo Laisvės Alėjoj	1.50
Ieva Simonaitytė	3.50	B. Daubaras	1.50
Anglų kalbos gramatika	2.00	Nusikaltimas ir bausmė I	3.00
J. Kukanauza	2.00	F. M. Dostojevskis	3.00
Anglų kalbos gramatika	1.00	Ora pro nobis	4.00
V. Kamantauskas	1.00	J. Gliuda	4.00
Anderseno pasakos	2.00	Pirmoji naktis	1.50
I ir II dalis po	2.00	L. Pirandello	1.50
Arkivysk. J. Matulevičiaus užrašai	2.50	Po Tėvynės dangum	2.00
Aukso kirvis	2.50	Zodžiai vytyt Nemunėlio.	2.00
Juozas Švaistas	2.50	Paveiklai V. Augustino	2.00
Barabas	2.25	Petras ir Lucija	1.20
Paer Lagerkvist	2.25	Romain Rolland	1.20
Baltasis Vilkas	1.00	Pasaulio Lietuvių Žinynas	5.00
K. Binkis	1.00	Anicetas Simutis	5.00
Baltis	1.50	Pragaro pašalstis	3.50
J. J. Bačiūno leidinys	1.50	V. Alantas	3.50
Baltaragio malūnas	2.50	Pirmas rūpestis	2.00
K. Boruta	2.50	Jurgis Jankus	2.00
Broliai Domeikos	2.50	Princas ir elgeta	1.20
L. Dovydenas	2.50	Mark Twain	1.20
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Per Klausučių ūlytėlę	2.20
B. Stundžia	2.00	Liudas Dovydenas	2.20
Didžiosios atgalios	3.50	Pietų vėjelis	1.00
R. Spalis	3.50	Vytė Nemunėlis	1.00
Džiaukis gyvenimu	0.70	Paklydę paukščiai I	2.20
O. Swett Marden	0.70	Jurgis Jankus	2.20
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Paklydę paukščiai II	2.60
Stepas Zobarskas	0.80	Jurgis Jankus	2.60
Daili saulytė	1.80	Petras širvokas	2.70
Eldorado	0.50	Juozas Švaistas	2.70
J. Švaistas	0.50	Po raganos kirviu	1.50
Gyvačių lizdas	2.60	Jurgis Jankus	1.50
Francois Mauriac	2.60	Pabučiavimas	1.50
Galvės Berniuko Nuotykių	6.00	J. Grušas	1.50
R. Spalis	6.00	Raudonasis siaubas	1.25
Gimdytoja	1.75	Salik Vogulov	1.25
Francois Mauriac	1.75	Raudonasis Tvanas	1.25
Giesmė apie Gediminą	2.00	Ignas Seinius	1.25
B. Sruoga ir V. Petravičius	2.00	Raudoni batukai	1.50
Gintariniai vartai	2.00	Jurgis Savickis	1.50
N. Mazalaitis	2.00	Ramybė man	0.80
Gimtojo žodžio baruose	1.50	J. Kėkštas	0.80
P. Jonikas	1.50	Raguvos malūnininkas	0.25
Haufo pasakos I d.	1.75	V. Tamulaitis	0.25
Kazimieras Sapieha	2.50	Sudie, pone Čipse	0.75
B. Sruoga	2.50	James Hilton	0.75
Karoliai	2.50	Silakai ir vilkai	1.00
Guy de Maupassant	2.50	Runcė Dandieris	1.00
Kaip jie mus suaudė	1.80	Senųjų lietuviškų	3.00
J. Petraitis	1.80	knygų istorija	3.00
Kuprelis	2.00	V. Biržiška, kiet. virš.	2.00
Ignas Seinius	2.00	papr. virš.	2.00
Kalorijo- ir doleriai	2.00	Saulės laikrodžiai	1.00
Vilius Bražvilis	2.00	Henrikas Nagys	1.00
Kryžkelės	3.50	San Michael knyga I	2.50
A. Vienuolis	3.50	Axel Munthe	2.50
Konradas Valenrodas	1.50	San Michael knyga II	2.50
Adomas Mickevičius	1.50	Axel Munthe	2.50
Keliai ir kryžkelės	2.50	Sventieji akmenys	2.00
Putinas	2.50	Faustas Kirša	2.00
Kaimiečiai	2.50	Sventoji Lietuva	3.00
V. S. Reymont I-II-III-IV	3.00	Jurgis Savickis	3.00
I ir II dalis po	3.00	Sventoji Inga	2.50
III ir IV dalis po	3.50	A. Škėma	2.50
Kudirkos raštai	5.00	Sapnų pėdomis	1.00
Kregždutė	1.50	V. Kazokas	1.00
A. Rinkūnas	2.00	Tarp žalsvų palapinių	3.00
Krevė Mickevičius	2.00	P. Kesiūnas	3.00
Kelias į pasisekimą	2.00	Tėvų pasakos	1.00
Grabau - Grabauskas	3.00	A. Giedrius	1.00
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	Tollimieji kvadratai	2.00
Dr. P. Jonikas	3.00	J. Grišmanauskas	2.00
Lyrika	2.00	Tautosakos Lobynas	3.00
K. Binkis	2.00	J. Baly	3.00
Loreta	1.80	Tomas Nipernadis	2.50
Stasius Būdavas	1.80	August Gailit	2.50
Lietuva	2.75	Tarp pelių ir vyrų	1.25
A. Bendorius	2.75	Tėvelių pasakos	0.80
Laiškai žmonėms	2.00	A. Giedrius	0.80
G. Papini	2.00	Balys Rukša	1.00
Lietuvių Literatūra	2.00	Velykų pasakos	1.00
Pranas Naujokaitis	3.00	N. Butkienė	1.00
Lietuvių Tautos Kelias	4.50	Vidurnakčio vargonai	1.50
M. Biržiška	4.50	Ceslovas Grincevičius	1.50
Lietuvių kalbos vadovas	2.50	Vincas Krėvė Mickevičius	2.00
Red. prof. Skardžius	2.50	Vyturėliai Laukuose	0.75
Lietuviškos pasakos	2.50	Vikt. Šimaitis	0.75
J. Baly	2.50	Trylika nelaimių	1.25
Lietuvių poezijos antologija	6.00	R. Spalis	1.25
J. Aistis ir A. Vaičiūnaitis	6.00	Vilnius tarp audrų	5.00
Lekučių atsiminimai (jaunimui)	1.50	J. Ciešnas	5.00
A. Giedrius	1.50	Vaikų knygelė	1.80
Lietuvių archyvas	3.00	M. Valančius	1.80
Bolševizmo metal	3.00	Varpai skamba	2.50
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	0.70	Stasius Būdavas	2.50
Lietuva tironų Pančiuose	1.50	Vieneri metal ir viena savaitė	1.50
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius)	1.50	B. Gaidžiūnas	1.50
Mažasis Lietuviškai — Angliškas žodynas	2.00	Taupijoji Virėja	2.00
Vilius Peteraitis	2.00	Užuovėja	3.50
Metūgės	1.00	M. Katiliškis	3.50
B. Pūkelevičiūtė	1.00	Žmonijos likimas	3.50
Mėnuo vand. medaus	2.50	V. Bagdonavičius	3.50
N. Mazalaitis	2.50	Zemaičių žemė	1.75
Meškiukas Rudnosukas	2.00	A. Vilainis	1.75
Vytė Nemunėlis	2.00	Zemaičių krikštas	3.50
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite		P. Abelkis	3.50
		Žvaigždėtos naktys	1.40
		Augustaitė-Vaičiūnienė	1.40
		Žmonės ant viesklo	1.40
		Liudas Dovydenas	1.40

Jis ne tik sakė...

BRONYS RAILA

Vincas Kudirka priklauso prie tų Lietuvos tautinio atgimimo gadinės vyrų, kuris niekad neturėjo progos lankytis Amerikoje, bet Amerikos lietuvių tarpe, ir jau po savo mirties, buvo pasidarys vienu iš pačių populiariausių. Tai be abejo daugiausia nuopelnas Tėvynės Mylėtojų Draugystės, kuri Broniaus K. Balučio pastangomis dar šio šimtmečio pradžioje pirmą kartą vienoje vietoje išleido visus Kudirkos raštus ir plačiai juos paskleidė.

Praėjo netoli pusimčio metų. Su juo nuėjo į kapus senieji Tėvynės mylėtojai. Jų vaikai pasuko kitais keliais, ir vargu vienas iš tūkstančio kada bepavartė tėvų knygynėlyje užsilikusius Vincos Kudirkos veikalų toms. Didysis Varpininkas tarsi apsiėmė dulkėmis. Bet jo asmenybė ir dvasia buvo per didelė, kad dulkėmis apsinestų. Jo idėjos per gajos, kad išmirtų. Gimė ir išaugo kiti vaikai, iš Lietuvos lygumų ir klonių, kaimų ir miestelių, kuriems Kudirkos dvasia buvo ir tebėra nuolatinis įkvėpimas.

Išpūdingiausia tai, kad jiems Vincas Kudirka yra vienas iš tokių retų asmenybių, kurioje be galo sunku išskirti, kur jame yra tik žodžiai ir jausmai, ir kur darbai ir žygiai. O kur pasitaiko, kad tie dalykai žmogaus asmenybėje yra vienumos suaugę ir susidėję, ten turi, kaip sakoma, pavyzdį vien-tiso, pilnutinio, nuosaikaus, arba integralaus charakterio.

Antras užgimimas

Bet kaip daugelis didžiųjų žmonių, taip ir Kudirka išgyveno skaudžią revoliuciją. Jis gimė ne viena, bet du kartu.

Pirmą kartą gimė 1858 m. gruodžio 31 d. Pažerų kaime, Vilkaviškio apskrityje. Mokėsi Mariampolės gimnazijoje, Seinų dvasinėje seminarijoje, vėliau ėjo medicinos gydytojo mokslos Varšuvos universitetė. Linksmas, visokių meninių gabumų kupinas jaunuolis pasidarė "pagedusiu jaunu vaikinui" ir pagal ano laiko madą, žinoma, "lenku".

Antrą kartą Kudirka gimė, ir taip jis pats apie save vėliau pasisakė, kai jį jo rankas pateko 1883 metais pirmasis Dr. J. Basanavičiaus suredaguotas "Auszros" numeris. Lygiai po 10 metų Varpe jis aprašė to gimtadienio sukaktuves:

"Emiau skubiai vartyti Auszrą ir... neatmenu jau visko, kas paskui su manim darėsi... Tiek pamenu, kad atsisotau, nuleidau galvą, nedrįsdamas pakelti akių į sienas ano kambarelio... Rodos, girdėjau Lietuvos balsą, sykiu apkalbinantį, sykiu ir atleidžiantį, o tu, paklydėli, kur iki šiol buvai? Paskui pasidarė man taip graudu, kad apsikniaubęs ant stalo apsišerkiau. Gaila man buvo tu valandų, kurios negražinamai išbrauktos tapo iš mano gyvenimo, kaip lietuvių, ir gaila, kaip taip ilgai buvau apgailėtinu pagėdėliu... Po to pripildė mano krūtinę rami, smagi šiluma, ir rodos, naujos pajėgos pradėjo rasti... Rodos, užau-

gau išsyk, ir tas pasaulis jau man per ankštas... Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau lietuviu esančiu... Už tą valandą esu kaltas Basanavičiui... Ne-užilgo susiziedavau su Lietuvos literatūra, ir iki šiai dienai savo sužadėtinės neapleidžiu".

Kiek gali vienas žmogus!

Taip apie save pasisakėdamas, Vincas Kudirka neabejotinai buvo per kuklus.

Jis "susiziedavo" ne tik su Lietuvos literatūra ir savo sužadėtinės iki mirties neapleido. Jis susiziedavo su pačia Lietuva, su visais ano meto lietuvių tautos reikalais ir jų neapleido net tada, kai džiūvos nukankintas jo lietas ir silpnas kūnas jau nepajėgė pasikelti iš lovos, o pirštai vos bepavaldė plunksnų, su kuria jis dar braižė popierį Tėvynės atgimimui žadinti, tautos meilei šildyti, laisvės dvasiai kvėpti, naujų idėjų liepsnoms ir kūrybos žygiams skelti...

Retai, labai retai viename žmoguje gali susikaupti tiek dvasios gyvumo ir tiek įvairių talentų.

Jis buvo gydytojas ir, kol galėjo, gydė vakarų Suvalkijos sergančių žmonių kūnus. Bet savas paties silpstančiam kūnui gydyti jis neturėjo laiko. Nes visomis savo išgalėmis stėjo vienas iš pirmųjų gydyti visos lietuvių tautos dvasią... Ir toje srityje kone visur laužė pačius pirmuosius ledus.

Jis buvo muzikos mėgėjas ir gerai grojo smuiku. Jis vienas iš pirmųjų susidomėjo mūsų liaudies dainomis, jų melodijomis, harmonizavo ir pats komponavo šokius ir dainas.

Jis mėgo teatrą, pats vaidinavo ir režisavo. Ir dainuodavo...

Jis mėgo piešti ir pats yra pagražinęs kankuriuos savo leidinius.

Jis rašė eilėraščius ir pats pirmasis yra mėginęs lietuvių kalbai pritaikyti poetinės teorijos pagrindus.

Dar prieš Joną Jablonskį jis domėjosi lietuvių kalbos gryninimu ir rašybos sutvarkymu.

Jis pirmas lietuvių literatūrai davė augšto meninio lygio novelių, apysakų, satyrų, reportažų.

Jis įsteigė ir, galima sakyti, savo įtaką išlaikė antrąjį žymiausią lietuvių tautinio atgimimo gadinės žurnalą — Varpą. Savo "Tėvynės Varpą" nuolatiniomis apžvalgomis jame, pirmas davė ir paliko pačius gražiausius ir vertingiausius moderninio lietuvių žurnalizmo pavyzdžius.

Jis vienas iš pirmųjų lietuvių visuomenės parūpino gerus ir prasmingus pasaulinės literatūros kūrinių vertimus...

Pozityvistas

Docentas J. Tumas-Vaižgantas Vincą Kudirką pavadino lietuviškojo pozityvizmo išreiškėju. Žodis "pozityvistas" yra daugiarėškis terminas: vienas dalykus jis reiškia filosofijoje, kitus gyvenimo vartosenoje. Čia nesigilindami į įvairias

pozityvizmo reikšmes, pastebėsime, kad Kudirka gal joms visoms daugiau ar mažiau atitinka. Dvasiškai ugdydamasis 19-jo amžiaus liberalizmo atmosferoje, Kudirka buvo visur pozityvus, t. y. praktiškas, tikrovės, konkretus, teigiamas ir teigiantis žmogus ir mintytojas. Jis ne tik aiškino ir sakė, bet visa tai vykdė ir darė, ką kitiems sakė.

Jis pirmas giliai ir plačiu mastu pajudino beveik dar nepaartus tautinio, socialinio ir kultūrinio naujosios Lietuvos gyvenimo dirvonus. Varpo dūžiais kviesdamas keltis lietuvių tautą savarankiskam būviui, jis ypač plačiai panagrinėjo visokių lietuvių tautos santykių su politiniais okupantais rusais, dvasiniais okupantais lenkais ir tam tikra dalimi ekonominiais okupantais žydais. Jis ragino lietuvių tautą visose srityse sukrasti ant savarankiško lietuviško kelio, jungtis, būti vieningiems tautos darbe ir kartu tolerantiškiems dėl visokių dvasinių ar religinių skirtumų. Su pasipiktinimu ar dar dažniau su satyra jis nuolat kovojo prieš mūsų tautines ydas, trūkumus, kvailumą ir net sniekšėjimus.

Dar niekad tokiais praktiškais ir pozityviais idėjomis nebuvo užvaisintas lietuviškasis gyvenimas, kaip nuo Kudirkos laiku.

"Partijų priperėtojas"

Dabar tiksliai nebeatsimenu, kur girdėjau ar skaičiau, bet atsimenu, jog Dr. Kazys Grinius yra pavadinęs Kudirką "visų lietuviškųjų partijų priperėtoju". Tas posakis buvęs pavartotas ne paniekos prasme, bet su šypsena ir, kaip atrodo, gana teisingai.

Kudirkos idėjos buvo gyvos, gaivos ir pozityvios. Nepretendamos į politinius vadus, jis tačiau lyg ir intuityviai išreiškė liberalinės lietuvių srovės turinį ir svajones. Natūraliu būdu tuo buvo tuoj pažadinti ir suaktyvinta klerikalinės lietuvių srovės reakcija. Tos dvi srovės, mano nuomone, sudaro vyraujančią lietuvių visuomenės komponentą ir ligi šių dienų. Neatrodė, kad ir ateityje tai bus greit išgyventa ir pasenę.

Savo ruožtu Kudirkos pradėtoji liberalinė srovė, per Lietuvos Demokratų Partiją, augo ir skaidėsi toliau. Viena jos dalis nusisuko į įvairių spalvų socializmą, kita dalis į nacionalizmą. Politinė ir ideologinė tuji reiškinys dalis, kurią šiandien vadiname liaudininkų ir tautininkų grupėmis, aiškias ir beveik tiesiogines šaknis turi Kudirkoje.

Atsigrįžkime į šaltinį

Su besimainančio gyvenimo sąlygomis ir ypač su nepriklausomos Lietuvos politinių grupių dienos kaprizais, daug kas mainėsi ir mūsų srovių veiduose, idėjinės formos ir veikimo būdai. Bet... visos idėjiškai liberalinės grupės Kudirką laikė ir tebelaiko jų pranašėju. Daugiau išnokus klerikaline lietuvių visuomenė taip pat Kudirką vėliau priėmė, kaip bendrą tautinį lobį, lygiai kaip liberalinė ir nacionalistinė visuomenė tokiu bendru tautiniu lobiu išmoko laikyti, vyskupa Valančių, Maironį ar net Jakšą.

Nebe nuo šiandien, bet jau daugiau kaip prieš gerą dešimtmetį man nuolat galvoje tebėra slankioja mintis: — kažin ar ne be reikalo ir su didele žala bendriesiems Lietuvos interesams yra pamirštas platusis Kudirkos idėjų aruodas, tas pirmasis verpetingiausias šaltinis,

Pavyzdys didžiosioms...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

ralystė, siubuoja jėgų laukai ir žaliuoja pievos.

Haaga priskaito 550.000 gyventojų, bet ji — kiek pašaipiai — vadinama didžiausiu kaimu pasaulyje. Čia namai dažniausiai tėra 2-3 aukštų (beje, kiekvieno olando svajonė yra gyventi ar tai nuosavame, ar tai bent atskirame name), čia nepaprastai plačiai išsisklaidžiusios vilos, pasislėpusios tarp medžių, čia gyvenimo tempas yra lėtesnis ne kaip didžiųjų miestuose, bet užtat miesto centre, senajame mieste, yra vertų dėmesio įžymenybių. Vad. "Binnenhofa" (vidinį kiemą) sudaro visa eilė per šimtmečius išaugusių įvairių stilių pastatų, kuriuose yra sutilpusios visos svarbiausios olandų ministerijos. Čia yra Olandijos visos svarbiausios olandų vyriausybės centras. Tuo metu kai olandų architektai yra žinomi savo modernizmu (lankėmės, pav., Hilversume, kur statybos naujoviškumas yra pastiprėjęs augščiausia laipsni, kur pasiekta kai kada tikrai imponanti, bet kai kada ir abejotinos vertės efektų!), olandų valdžios centre viešpatuoja kone viduramžių dvelkianti dvasia. Olandų parlamento rūmai, sutilpę buvusioje riterių salėje, primena savo fasadu daugiausiai maldos namus, ne kaip laicistinių pastatų.

Nors Olandija ne be pagrindo laikoma modernine, socialinių reformų keliu einančia valstybe, kurioje jau dešimtmečiais valdo socialdemokratai koalicijoje su katalikais (olandai juokauja, kad jų katalikų partija esanti socialistiškesnė už socialdemokratų; bet užtai ir socialdemokratai esą katalikiškesni už katalikų partiją!), bet vien jau "Binnenhofe" viešpatuojanti dvasia, su jo šimtamėčiais pastatais, kažkaip primena angliško tipo konservatyvizmą. Ne veltui olandus su angliais siejda daug bendro (beje, Anglija išliko į pasaulio galybę tik dėl to, kai ji 17-tame šimtmetyje nukonkuravo Olandiją, kurioje tuo būdu pasibaigė "aukso gadinė"). Sakoma, kad "Old English is Dutch".

Pasakytume, "angliški" yra ir saitai, kurie olandų tautą sieja su jų karališkąja šeima. Olandų valdovė Julijana yra nepaprastai populiari. Visa tauta gyvena domisi karališkosios šeimos gyvenimu. Karalienė gyvena kuklų gyvenimą Soestdijko rūmuose, 35 km. nuo Amsterdamo. Pro šiuos rūmus teko pravažiuoti. Jie daugiau primena pakiturinčio verslovininko vilą ne kaip karališkuosius rūmus. Beje, irgi savaime gana kuklus karališkasis palocius Haagoje šiuo metu remontuojamas ir būsiąs paverstas studentų bendrabučiu.

Haaga yra suvaidinusi pirmąjį vaidmenį tarptautinėje teisėje. 1899 ir 1907 metais čia posėdžiavo tarptautinės taikos konferencijos, čia buvo įsteigti Tarptautiniai Teismo Rūmai ir Tarptautinės Teisės Akademija. Mums ypač buvo įdomų apilankyti Tarpt. Teismo Rūmus, kurių paskirtis yra taikingomis priemonėmis spręsti tarp valstybių kilusius ginčus. Mes, lietuviai, galime džiaugtis, kad

iš kurio mes nebemokame ar nebe norime, praieitis smulkmebui ir klaidų vingius į šalį atidėję, su giliu susimastymu ir nusizėminimu, atsiklaupę atsigerti...

Jei tai padarytume jau dabar, suteiktume lietuvių visuomenei daug naujos sveikatos ir jėgų suglaudimui. Ypač kad lietuvių tautos likimas Tėvynėje yra sugrąžintas į kūrinių laikus, tik nepalyginamai žiauresnius ir daug pavojingesnius...

laisvės laikais Lietuva šiuose rūmuose turėjo vesti dvi painias bylas su dideliais kaimynais ir abi šias bylas garbingai laimėjo. Turime galvoje vad. tūnito Nemūnų bylą su Lenkija, kurios pagalba lenkai norėjo priversti Lietuvą leisti tranzito laisvę ir tuo būdu legalizuoti Vilniaus pagrobimą. Antra byla kilo dėl Klaipėdos krašto provokiškosios Boettcherio direktorijos atstatymo iš pareigų. Lietuva abi bylas laimėjo. Tautai liudija, kad mūsų valstybė tvirtai laikėsi tarptautinės teisės nuostatų. Tas mus stiprina kovoje už mūsų teises dabartinėje kovoje prieš Maskvos smurтинinkus.

Dar norėtume trumpai sustoti ties mūsų iškyla į Leidoną. Lankėmės daugelyje olandų vietovių, buvomoje garsioje olandų muziejuose (beje, Amsterdamo parodą, surengtą ryšium su Vincento van Gogho gimimo 100 metų sukaktimi), bet ypač neišdildoma įspūdį paliko buvimo Leiden mieste. Olandija turi daug garsių ir senų universitetų (paminėsime Utrechtą ir Groningoną), bet už visus seniausius yra Leidono universitetas, suvaidinęs didelį vaidmenį visame Europos dvasiniame gyvenime. Leidenas vadinamas "šiaurės Atenais".

Leidenas, kaip ir visi olandų miestai, pastatytas ant daugelio perkasų krantų. Jeigu Amsterdamo grachtų vaizdas kelia pasigėrėjimą savo originalumu, tai Leidono romantika pasiekia augščiausia laipsnį, nes čia pats gyvenimas neturi didmiesiško skubėjimo. Atrodo, jog čia laikas yra atsuktas keliais šimtmečiais atgal ir štai vaikščioji po miestą, kuris yra išlaikęs savo anų senų laikų išvaizdą. Tai įspūdi dar padidino atsilankymas senos pilies griuvėsiuose, iš kurių matėsi visos senamiesčio su būdingais olandų statybais siaurų namų bokšteliais. Tarytum ištisos gatvės susidėtų iš grakščių kopytelių, o kai iš Šventojo Pankracijaus didingos katedros bokšto suskambėjo būdinga visai Olandijai varpų muzika, susidarė tikrai reto grožio iliuzija. Ne mažesnę įspūdį paliko atsilankymas Leidono universitete, kurio senieji rūmai įsikūrę buvusiam vienuolyne. Nors pats universitetas nuolat plečiamas ir pristatytas visa eilė moderninių pastatų, bet jo griaucius sudaro senieji vienuolyno rūmai, iš kurių sklinda viduramžių asketizmas. Prie pat universiteto įrengtas botanikos sodas su šimtais egzotinių augalų, tarp tvenkinių ir fontanų žydi margaspalvės, nežinomi vardu gėlės. Nenuostabu, kad tokios savaimingos, niekur kitur nepasikartojančios atmosferos miestas, kaip Leidenas davė žmonijai vieną didžiųjų dailininkų — Rembrandtą (1606-1669).

Baigdami savo kelionę po Olandiją aprašymą, dar kiek stabtelėsim ties kai kuriomis Olandiją įdomaujančiomis politinėmis problemomis. Olandija daugiausia kaip ištisą šimtmetį nebuvo patyrusi karo. Per pirmąjį pasaulinį karą ji išliko nepaliesta. Ji laikėsi nuosalių su didžiųjų valstybių politinių susigrupavimų, bet tai jos neapsaugojo nuo invazijos iš nacionalistinės Vokietijos pusės.

Pereito karo metu ji patyrė visus svietimos okupacijos žiaurumus. Pasimokiusi iš skaudžios praieitis, Olandija po karo nesvyruodama dėjos su vakarų sąjungininkais. Šiandien Olandija yra veiklus šiaurės Atlanto karinės organizacijos (NATO) narys. Ji taip pat pasirašė sutartį, pagal kurią numatyta įsteigti Europos kariuomenę.

Nors ir Olandijoje jaučiamas tam tikras būgstavimas dėl vakarų Vokietijos greito ekonominio atkūtimo ir karinio atginklavimo, bet kaip sykis tuo metu, kai buvome Olandijoje, olandų augstieji rūmai patvirtino Europos Gynybos sutartį. Ji buvo priimta dviejų trečdalių balsų dauguma ir už ją balsavo visos partijos, išskyrus komunistus (kurie nėra gausūs) ir kraštutinius nacionalistus. Kai lankėmės Olandijoje, buvo kalbama, kad žemieji rūmai sutartį ratifikuosią lapkričio mėnesį.

Olandija įeina į vad. "Benelux" valstybių grupę, sudarytą iš Belgijos, Olandijos ir Liuksemburgo. Pagal tarpusavį susitarimą siekiama šias tris valstybes ūkiškai sulieti į vieną nedalomą vienetą. Šiuo atžvilgiu šis tas jau pasiekta, bet nepaisant gausių konferencijų dar lieka ilgas kelias iki užsibrėžto tikslo. Didžiausia kliūtis yra olandų konkurencija. Olandijoje mokamos algos yra iki 60% žemesnės, ne kaip Belgijoje ir Liuksemburge, tokiu būdu ir gaminių kainos yra žemesnės. Esant tokiai padėčiai iš ūkinio susiliejimo daugiausia laimėtų Olandija. Opozicija iš belgų ir liuksemburgiečių pusės yra perdidelė, kad "Benelux" idėja galima būtų artimiausiu laiku įgyvendinti.

Išvykdami iš Olandijos, dar kartą susidarėme įspūdį, kad dažnai mažos valstybės sugeba geriau susitvarkyti ne kaip šios žemės milžinai. Gerbdama teisės ir gero sugyvenimo dėsnius, prigludusi savo krašte Tarpautinius Teismo Rūmus, kuriems pavesta spręsti kylančius ginčus, Olandija pati tenori nekiludoma laisvai gyventi, bet ji nepastoja kelio ir kitiems gyventi.

A. G.

KIEKVIENAM ŽINOTINA

Kiekvienam lietuviui žinoti, kad Chicago mieste veikia VLIKŲ išlaikomas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS, kuris turi ir saugo visą pasaulio lietuvių istorinę medžiagą. Todėl kiekvienas lietuvis prašo-

mas siųsti šiai įstaigai archyvinę, bibliografinę ir muziejinę medžiagą.

Kad būtų lengviau orientuotis, ką reikia siųsti, žemiau pateikiamas siųstinių dalykų sąrašas:

1. Archyvinė medžiaga: Organizacijų protokolų knygos, kongresų, konferencijų ir kitų suvažiavimų protokolai ir kt. Vienuolynų, parapijų, organizacijų, įstaigų, įmonių ir pavienių asmenų archyvai ir kt. Iš laikraščių iškarpos. Rengty parodų, vaidinimų ir minėjimų — akademijų plakatai, biletai, kvietimai, programos, katalogai ir kt. Laimėjimų moksle, sporte ir kitur pažymėjimai. Pasakytų kalbų, giesmių, dainų ir muzikos plokštelių (records) ir magnetinių būdu užrašymai (tape recordings, wire recordings). Įvairių įvykių filmos, fotografijų negatyvai ir klipsės. Rankraščiai. Laiškai. Laiškų blankai ir vokai su lietuviškais vaizdeliais ir lietuviškais įrašais. Lietuviškos atvirutės. Parašyti atsiminimai, veiklos istorijos ir kt.

2. Bibliografinė medžiaga: Lietuvių parašyta bet kuria kalba spauda. Apie lietuvių kitatautių parašyta spauda. Spauda lietuvių išleista bet kuria kalba.

Pastaba: Renkama anksčiau išėjusias ir dabar einančias knygas ir laikraščių komplektus ar jų dalis (rimto turinio ir juokų, spausdinti ir ranka rašyti).

3. Muziejinė medžiaga: Bažnytinės ir organizacijų vėliavos, antspaudai, ženklai, šarfai, uniformos ir kt. Įvairiomis progomis gauti ordinarai, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai. Iš Lietuvos atsivežti suvenyrai: gintaras, žemė, pinigai ir kt. Drožiniai, audiniai ir kt. Fotografijos, paveikslai, žemėlapiai, planai, modeliai ir kita vaizdinė priemonė.

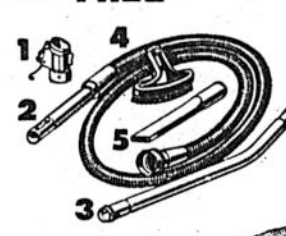
Istorinę medžiagą galima siųsti ir dideliais kiekiais, nes šv. Kazimiero Seserų Vienuolyno šiai įstaigai duotose erdviose patalpose vietos yra. Adresas: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., U.S.A.

Here's your chance to

SAVE \$12.95

A complete Hoover Cleaning ensemble for the price of the Cleaner alone

Special limited offer...you get this complete set of cleaning tools FREE of extra charge!

when you buy this new Model 115

HOOVER

TRIPLE-ACTION CLEANER

About Model 115 Hoover

The ideal cleaner for the modern housewife. Lightweight, compact, easiest to use and to store but every inch a Hoover. Has Hoover's famous Triple-Action cleaning principle—it beats, as it sweeps, as it cleans. Gets the deep down grit that other cleaners leave imbedded in the pile. Its gentle vibration gives greater life to your floor coverings, keeps colors fresh and new looking much longer. Cleaning tools easily attached.

About the Cleaning Tools

For all above-the-floor cleaning. Help cut your cleaning time in half. Set includes—

- 1 Converter for quick, easy attachment of hose and tools.
- 2 Long lightweight, flexible hose.
- 3 Extension tube.
- 4 Brush for cleaning and dusting upholstery, drapes, walls, bare floors.
- 5 Crevice tool for furniture, radiators, etc.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

Sveikata Gyvybės ir sveikatos draudimas

Kiekvienas iš mūsų gerai žino, jog gydymasis Amerikoje nėra pigus. Be tiesioginių išlaidų — honoraro gydytojui, ligos atveju susidaro daugybė ir kitų išlaidų: įvairiausi tyrimai, vaistai, mokesčiai už ligoninę ir kita, nekalbant jau apie netiesioginius nuostolius — praleistą laiką negaunant jokio atlyginimo. Tad nestebėtina, jog daugelis stengiasi apsidrausti nuo tos nelaimės, drausdamiesi nuo nelaimingų atsitikimų, ligos ir nelaimingumo. Tačiau retas kuris žino, jog didelis skaičius draudimo sutarčių pilnos įvairiausių kablukų, kurių dėka mažiau sąžiningos bendrovės lengvai gali išsisukti nuo mokėjimo.

Neseniai paskelbtais duomenimis Michigano valstybėje iš visų nusiskundimų draudimo srityje, pasiekusių tos valstybės draudimo departamentą, 71% buvo nusiskundimai dėl sveikatos ir nelaimingų atsitikimų draudimo sutarčių turį išvardintą eilę išimčių, nurodančių, kokias atvejais bendrovė neprivalo mokėti. Nors tos išimtys skamba labai paprastai, tačiau savotiškas jų aiškinimas dažnai iš esmės pakeičia visą draudimo sutartį.

ISIMTYS DRAUDIMO NUO NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ SUTARTYSE

1. Nuodai. Beveik visos šios rūšies draudimo sutartys turi pastabą, jog bendrovė neprivalo nieko mokėti, jei liga ar mirtis įvyko "nuo nuodų, paimtų sąmoningai ar ne" (atseit —

DR. J. RAMUNIS, Chicago

atsitiktinai). Ta išimtis praktikoje buvo taikoma ne tik apsinuodijus valgiu, mirus nuo apsinuodijimo anglies viendeginio dujomis ir panašiai, bet ir tuo atveju, kai ligonis prieš mirtį naudojo gydytojo jam pirašytus vaistus. Draudimo bendrovės išieities taškas: tie vaistai gali būti nuodingi didelėse dozėse; bendrovės nuomone, nebuvo pakankamai patikimai užtikrinta, jog tie vaistai negalėjo sutrumpinti to žmogaus gyvybės!...

2. Draudimo suma nemokama, jei susirgimas ar nelaimingas atsitikimas įvyksta atliekant nusikalstamą darbą. Štai vienas pilietis buvo užmuštas automobilio katastrofoje Missisipio valstybėje. Bendrovė atsisakė mokėti, kadangi toje valstybėje dar tebeveikia prohibicijos (draudimo naudoti sveiginančius gėralus) įstatymas, gi mašinoje buvo rasta mažas kiekis whiskey'...

Kitas pilietis susižeidė skubėdamas pasprukti, kai buvo vyro užtiktas besisvečiujant pas žmoną. Draudimo bendrovė atsisakė mokėti, nes jo buvimas toje vietoje buvo aiškinamas nusizengimu prieš įstatymus; ir teismas draudimo bendrovę palaikė.

3. Nemokama, kai apdraustasis be reikalo išstato save į pavojų. Štai Ohio valstybėje vienas pilietis buvo užmuštas skubiai lėkiančio automobilio. Draudimo bendrovė atsisakė mokėti. Pasiaiškinimas: tas pilietis, matomai, neatsargiai ėjo per gatvę...

Kitais atvejais dėl tos pačios priežasties — bereikalingo išstato gyvybės pavojų — buvo atsisakyta mokėti, kada apdraustasis susižeidė važiuodamas valtimi, kada susižeidė per eidamas iš vieno traukinio vagono į kitą, net ir tada, kai leidosi užmigdomas operacijos metu ar kad nusilaužė koją šokdamas per tvorą...

4. Kai mirtis gali būti išaukta ryšy su chronišku sutrikimu, nuo kurio tas asmuo nebuvo apdraustas. Štai S. F. smarkiai apdegė ir greitai mirė. Po mirties paaiškėjo, jog S. F. taip pat turėjo ir arteriosklerozę. Draudimo bendrovė mokėti atsisakė, tvirtindama, jog nėra pakankamai įrodyta, jog S. F. būtų nuo to apdegimų mirusi ir tuo atveju, jei arteriosklerozė nebūtų jo sveikatos stovio pabloginusi. Bendrovė laimėjo bylą.

5. Ligos, kurios yra įtrauktos į sveikatos draudimą, gali būti vien tik nesminės, retos. Čia praktikuojami du metodai: arba bendrovė išvardina ligas, kuriomis susirgus draudimas negalioja; arba išvardintos ligos, kuriomis susirgus draudimas negalioja.

Pirmu atveju dažnai paskelbiami ilgiausią sąrašą, įtraukiant tokias retas ligas, kaip cholera ir raupsai. Bet labai dažnai tuose sąrašuose pasigendama daugelio dažnų ligų, kaip kad ir plaučių uždegimo, peršalimo ir kitų. Antruoju atveju sąrašas gali būti trumpas, bet apimti labai didelį kiekį dažnų ligų ir sutrikimų. Štai galima rasti tokių bendrovių, kurios nemoka susirgus širdies ar kraujodindų sutrikimais, infekcinėmis ligomis ir panašiai. Kadan-

Detroit

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

L. S. "Ramovė" šiemet Lietuvos kariuomenės šventę švenčia lapkričio mėn. 2 d. 11 val. Šv. Antano parapijos bažnyčioje iškilmingos šv. mišios, o 12:30 val. buv. lietuvių svetainės salėje šventės minėjimas. Kalbės savanoris-kūrėjas gen. Černius. Po to bus pulk. Šepečio paskaita: Ginklo kova dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Bus ir meninė dalis. Detroito ramovėnai prašo visas šio miesto lietuvių organizacijas ir visą lietuvių visuomenę šioje šventėje dalyvauti. Į salę įėjimas visiems laisvas. L. S. "Ramovė" Valdyba

GYDYTOJŲ ĮSIKORIMO SĄLYGOS DETROITE

Michigano valstybė, o tuo pačiu ir Detroitas, buvo kietas ypač medicinos gydytojams, bet dabar jau ledai pralaužti. Jau leidžia gydytojams egzaminus laikyti, kuriuos pirmoji išlaikė dr. Miškinienė. Be to, gydytojai ir neišlaikę egzaminų dirba su 5000-6000 dol. metams atlyginimo, nors ir ne gydytojo eate. Apie \$5000 metinė alga sukasi ir tiems, kurie neseniai atvykę (vienas kitas naujai atvykęs iš Prancūzijos ar kitur).

gi tos rūšies susirgimai yra dažni, gali atsitikti taip, jog apdraustasis tikrumoje bus apdraustas tik nuo nedaugelio rety ligų... (B. d.)

Ar jau įstoja į VILTIUS draugija?

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Hartford, Conn. Hartforde lapkričio 22 d. įvyks Lietuvos kariuomenės minėjimas.

Programoje: 10 val. pamaldos už žuvusius Šv. Trejybės bažnyčioje, 11:30 minėjimas per lietuvių radio pusvalandį.

Pagrindinė minėjimo dalis įvyks Lietuvių Klube (227 Lawrence St.) 3 val. po pietų.

Po oficialiosios dalies bus vaidinto drama *Indranai*. Šį vakarą vaidins Bostono Lietuvių Dramos Mėgėjų Trupės aktoriai, vadovaujant artistei p. Gustaitienei.

Šį minėjimą rengia Lietuvių Sąjungos "Ramovės" Hartfordo skyrius.

Iš tikrųjų vertėtų šiame 35 metų Lietuvos kariuomenės minėjime visiems dalyvauti ir nepaleisti progos pamatyti puikų dramos vakarą *Indranai*. H.

KARIUOMENĖS ŠVENTES MINĖJIMAS WORCESTERY

Lapkričio 28 d. (šešt.) 7 val. vakare Lietuvių klubo salėje, 12 Vernon St., įvyks Lietuvos kariuomenės šventė ir koncertas, kurio programą išpildys Lietuvos operos solistė Juzė Augaitytė ir rašytojas A. Gustaitis iš Bostono.

Po programos šokiai grojant geram orkestrui. Veiks turtinas buketas. Parengimo pelnas skiriamas Lietuvos Laisvės Kovų Invalidams šelpiti.

Visus lietuvius, karius-savanorius kūrėjus kviečiame dalyvauti minėjime. Rengia L. K. S. "Ramovė" Worcesterio skyrius.

VISI ĮVAIDINIMAI

Gruodžio 6 d. 4 val. p. pietų Aušros Vartų parapijos salėje bus suvaidinta R. Blaumanio 5 veiksmų drama *"Indranai"*.

Vaidins Bostono Lietuvių Dramos artistai, režisuojant aktorėi A. Gustaitenei. Įėjimas skyrius.

suaugusiems \$1.00, vaikams \$0.35.

Worcesterio ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami pamatyti šį vaidinimą, kuriame vaiduojamas kaimo žmonių gyvenimas.

Rengia A.L.T.S. Worcesterio skyrius. J. S.

Prie visko geriausio priklauso Coke

Per Padėkos Dieną Jūs norėsit visų geriausio savo šeimai ir sveikatai. Žinoma, tai įskaitoma Coca-Cola, parduodama šaltam savam butely. Įrašykite Coke į savo sąrašą.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY "Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

George Lincoln šeimoj

DOMAS VYCIUS

(Tęsinys iš pereito numerio)

— Tai jie ir kalbasi lietuviškai, — nu-džiugau aš.

— Ak, ne. Kalbasi tai angliškai. Mat, anas lietuviškai nemoka... Bet jo tėvai, ir seneliai, ir proseneliai visi tikri lietuviai... Bet mano vaikai lietuviškai beveik viską suprantą. Net juokingą. Kitą kartą su žmona norim kokią paslaptį viens kitam pasakyti, tai lietuviškai prie vaikų negalim — gali suprasti... O be to, mes visi einame į lietuvių bažnyčią...

— Su angliškų pamokslu ir angliška maldaknyge... Et... Jurgi... Pasakyk geriau ar lietuviškai spaudą palaikai? Šalpai aukoji? bendruomenei moki?...

— Tai, žinai, lietuviškų laikraščių aš neprenumeruoju, angliški aktualesni... pats suprantu... ir vaikams komikai smagesni už tas sauleles ar egleles..., o tam balfui ar bendruomenei, kaip į kiurą maišą, niekad galo nebus... jau senokai nebeduodu... kiekvienas doleris brangus... pats žinai... reikia mokėti už namus, už automobilį... už viską... — jis pagavo mano žvilgsnį į gausų stalą su gausiom puštušiom ir jau visai ištuštėjusiom whiskey' bei konjako bonkom ir, nutylęs, nuleido galvą...

— Dainuoti! Dainuoti!... — nutraukė šeimnininkė mūsų pašnekėsį.

— Dainuokim, — sušuko visi svečiai.

— Na, žmonel, — mirtelėjau žmonai, — užtraukim kokią smagesnę!...

— Palauk, palauk, tegu jie, — pastebėjęs mano intenciją, pašoko šeimnininkas.

Slavikų bosas organizavo dainavimą. Visi svečiai griebė šakutę į vieną ranką, peilį — į kitą ir, pagal to slavikų boso komandą, uždrosė dainą "dinggl bell", ne tai kalėdine ne tai velykinę, į ritmą suduodami su šakutėmis ir peiliais per lėkštes. Dainavo, žinoma, nekaip: kiekvienas traukė kas sau, sąkytum — ne vėlinas, ne gegutė: nieko nega-

lėjai suprasti... Bet už tat lėkščių žvanginimas buvo nepaprastas: skambus, ritmingas — tikri varpai!...

— Jurgi, kad taip kokią lietuvišką. Jurgi! Ar girdi? — šaukiausi per stalą šeimnininkui, — brolyti, užtraukim mes visi keturi. Kad lubos sudrebėtų!...

— Ką tu? Ką tu — išsigando jis, aplink stalą atbėgdamas prie manęs, — ar tu proto netekai? Ar tu suprantai? Nejaugi tu manai, kad čia tiks kokia nors "Išėjo tėvelis į mišką..." Se, išgerk geriau... — jis drebančiom rankom per kraštus pildė man stikliuką. Konjako gintaras subligo ant staltiesės sniego...

Didbosis per smarkiai trenkėtelėjo — ir jo lėkštė suskilo. Visi suplojo. Kiti švilptelėjo. Paslaugi šeimnininkė pakiso jam naują. Šitą jis sudaužė aiškiai tyčia. Vėliau, lydimas juoko, jis ėmė daužyti savo kaimynų lėkštes... Žinia, buvo jau truputį per daug lyžtelėjęs... šeimnininkai nebesusigaudė ką bedaryti...

Čia aš, išlenkęs tą gintarą svaiginantį, pasinaudojau sumišimu ir, nepaisydamas Jurgio priekaištinių akių, kuriuos ir temačiau prieš save, uždrosiau pilną gerkle "Atskrend sakalėlis..." Netrukus mano žmona prisidėjo savo skambiu balsu: "...atmuše sparnelius į sausą eglę!..."

Visas stalas su didžiausiu smalsumu bei įdomumu sužiūrė į mus. Aiškiai jutau, kad patiko ir tėsiaur dar smagiau. Šypsenos bėgo visų lūpomis. Galvos lingavo į mūsų dainos ritmą, o didysis bosas pliauškojo delnais... Tai buvo daina!... ne jų išklėję balsai, lyg ratai netepti... Deja, čia Jurgis susigriebė. Šoko prie patefono. Ir besielė elektra sugriaužė valsu...

— Dainuokit! Dainuokit! Dar! — pasi-girdo balsai.

— Šokti! Aš noriu šokti! — sušuko šeimnininkė.

— Šokti! — pritarė kelios moterys.

Mudu baigėm, lydimi plojimų audros.

Įkaušę šlaviškai, pasikeitę žmonom, pasi-leidę per kambarį. Jurgis stumė į šalį stalą, kėdes. Slavikų-bosas svirduliuodamas ir linguodamas priėjo prie mano žmonos. Didbosis, atraitytom rankovėm, vienmarškinis, griebė šeimnininkę. Jurgis uždėjo plokštėlę ir sėdosi šalia patefono. Visa kompanija bangavo swingos ritme, kraipydamasi ir siubudama... Garuojantis kambarys alsavo alaus, konjako, dūmų ir prakaito kvapais. Ir viskas buvo suvyniuota į cigarečių dūmų debesį. Išgerti stiklai buvo tušti. Širdys buvo tuščios. Ir sielos buvo tuščios. Pilvai buvo pilni. O galvos... ak, svaigūs plūduriavo jau pačiam ore, sykiu su dūmų debėmis. Kaip nebereikalingi buvo numesti: cigarečių nuorūkos, kalakuto nugrauzti kaulai ir padurmas...

Slavikai glėbesčiavosi su svetimom žmonom. Didbosis abiem savo plaukuotom rankom spaudė prie savęs krūtinuotą šeimnininkę, prisiglaudęs savo beždžionišką veidą prie jos balto skruosto... Ak, nesvarbu koks tavo veidas, kad ir bjauriausias, jei tu esi didysis bosas!...

Aš dirstelėjau į Jurgį. Jis, atrodė, pamiršo visą aplinką, įbedęs savo žvilgsnį kažkur tolimon. Man net pasirodė, kad jo aky sužvilgo ašara...

— Liūdna, brolyti, — aš atsisėdau greta jo...

— Liūdna?! Priešingai. Man net labai linksma!... — lyg pažadintas pašoko jis.

— Nesakyk!...

— O ko gi tau liūdna? Gerti yra kas. Valgyti yra. Sok. Linksminkis. Griebk kokią bobpalaikę... Kas tau? Darbo neturi? Piginų? Et, brolyti. Gyvenk ir džiaukis, kad čia gyveni.

— Aš ne apie tai. Lietuvėl mūsų liko kaip pamestas kelio akmenėlis. Visi ją stumdo, kam reikia, kam nereikia. O ten mūsų broliai, seserys, tėvai ir seneliai. O mes ką čia išdarinėjam?... Kai pagalvoji, net širdį suspaudžia, — susigraudenu aš.

— Žinai, palik tą kokią nors minėjimui, kalbą galėsi pasakyti...

— O mes čia ją išduodam. Taip. Tėvyne. Spjaujam jai į veidą. Nebereikalinga tu mums! Tu, kuri mus užaugina!... Mes naujus dievus susijieškojam... Mes dabar amerikona!... Pražūk, tu, tėvyne, o mums čia gerai... "Amerikona!..." Skaudu...

— O ką? Tau nepatinka? Ir amerikona. Žinoma! Maža kas seniau buvo. O dabar kitaip. Ir aš jaučiuosi tikriausias amerikonas. Ir pilietybę turiu. Ir namą. Ir automobilį. Vaikai tik angliškai tekalba. Su lietuvių kalba brolyti, toli nenuvažiuosi. Lietuviybė Amerikoje — tai tik duok... tik mokėk... tik aukok... vien išlaidos... išlaidos... O anglų kalba — tai pinigai, doleriai... doleriai... — jo girtas akis sudrėkino ašara, — ar aš netikras amerikonas? Ko gi man trūksta? Televizijos? Bus rytoj ir televizija... Tik, ot, visa nelaimė, kad kalbos tos anglų prakeiktos tobulai išmoksi negaliu. Tas prakeiktas ištarimas, akcentas! Tuojau išduodu. Vaikai išmoko. O aš negaliu. Ir žmona negali. Kad ne tas, nešluočiau, brolyti, pats bosas būčiau! Ot! Tik ta nelemta kalba ir gadina visą reikalą. Ir jaučiu, niekad tobulai neišmoksiu. Niekad! O taip, tai mes tikri amerikona!... Tikri... — jis paėmė plokštėlę ir ėmė rinktis iš jų.

Tad štai, kame jo sielvartas! Jo skausmas! Tai ir lik tu su tuo savo rūpesčiu! Ištarimas... Akcentas...

Susijieškojau žmoną, ir patyloom išsilinkom iš tų puošnių, naujutėliais baldais apstatytų kambarių... Išėdami, dar tamsioj kertėj, už laiptų į antrą augstą, netyčia pamatėm, kaip didysis bosas, prispaudęs prie sienos, bučiavo šeimnininkę, mano bičiulio Linkaus Jurgio žmoną... Jos baltos rankos buvo apsvyniuojusios aplink jo beždžionišką kaklą...

— Liūdna, — ištariau žmonai, kai buvome gatvėje.

— Ir man, žinai, toks liūdnumas širdin smelkiasi, lyg kad grįžtam namo ne iš linksmo pobūvio, o iš pakasynų... — kiek patylėjusi, pratarė jina.

— Taip. Iš lietuviybės pakasynų... — užbaigiau aš. Daugiau visą kelią nieko nekaltėjom.

Ak, buvau panūdęs parašyti linksma apsakymą iš mano bičiulio Linkaus Jurgio įsipliutinimo pobūvio nutikimų..., o išėjo štai kas... visai ne linksma istorija... Ak, ir man pačiam skausmas ir širdgela sielon spraudžiasi... Juodos mintys nenorom atslenka... Net ašara, galima sakyti, kažkur prie akies kirtelės telkiasi...

Linkus Jurgis, tas pats, kuris komiteto pirmininkas būdamas, kalbas visokiom progom droždavo, tėvynės meilę kurstydavo. Tai jis, ir užgrojo pakasynų gaidą... "Vyrai, nepasiduokit svetimybėm...", "Labiau nei akies lėlytė saugokite jaunimą lietuvių...", "Būdekime lietuviškumo sargyboje..." — tokie buvo jo prakalbų stovykloje sparnuoti šūkiai... Ir išskrido tie šūkiai, ir nebegrįžo jie, kaip negrįžtantieji paukščiai. Kapitulia-vo Linkus Jurgis...

Ot, čia tai ir atsimeniau aš pesimistus. Optimistai, karščiuodamiesi, mušdamiesi krūtinėn, įrodinėjo: štai šioji, mūsų tremtinių karta, tai tikrai lietuviybės neišduos. Kiekvienas mūsų, pradedant, žinoma, gerbiu ponu Linku, tai kaip tančas koks, tėvynės meile, patriotizmu, savo lietuviškos vertės pajautimu ginkluotus ir lietuvišku atkaklumu, mokslu bei dora šarvuotas, nepaimama tvirtovė svetur bus!...

Gi pesimistai, šaltai, pakėlę rodomąjį pirštą ir nesijaudindami, dėstė: nejuokinkit vyrai svieto, mūsų stovyklų vadinamieji šviešuoliai, kad ir gerbiamas ponas komiteto pirmininkas, yra tokie minkštakūniai, atsiprašanč, kaip molis, ar tešla... Jie pirmieji lietuviybės kratysis... tai jų vaikai lietuviškai nebekalbės... tai jie bus tie, kurie už pinigą ir dušią veltui parduos, ir tėvynės išsižadės... Pražus Lietuvai jie ir jų vaikai...

Juodai nukalbėjo pesimistai, po šimto pyptkių... Bet gi štai, Linkaus Jurgio aš ir drįstu paklausti: nejaugi vis tik teisūs bus tie pesimistai? Ak, nesinori tikėti... labai nesinori...

(Pabaiga)

Vardan teisybės

Sakėme tave ginsim, žodžio netesėjom...

J. ŠARKUS

Kai atsitinka nelaimė, įsiekio-
ma jos priežastį, įsiekio-
mininkų. Lygiai ir valstybinio
masto, totalinio pobūdžio nelai-
mės, kaip karo pralaimėjimas,
valstybės žlugimas ir tautos ne-
priklausomybės praradimas iš-
šaukia tautos balsą, įsiekiantį
kaltininkų. Kalti bus tie, kurie
pralaimėjimo metu buvo vado-
vaujamose valdžios vietose.

Toks jau yra gyvenimo dės-
nis: laimėjimas žmogų iškelia,
o pralaimėjimas pasmerkia.
Kartais tas pats žmogus laime-
jimo atveju iškeliama į tautos
didvyrius, o pralaimėjęs esti
teisiamas ir pasmerkiamas, nors
jo dvasinės savybės, jo moralė
nepasikeitė; jis nepadarė nusi-
kaltimo, bet padarė tik klaidą,
o gal ir iš viso kitaip negalėjo
padaryti, nes kitokių išiečių, ki-
tokių galimų nebebuvo; ne-
laimė nešanti jėga buvo virš
žmogaus pajėgumo ir jos nebe-
galima buvo suvaldyti. Bet kal-
tininkas visvien surandamas ir
teisiamas; jei jį teisčia ir ne-
formalus teismas, tai bent vie-
šojoje opinijoje, tautos balsas.

Viešojo balso būdingas bruo-
žas yra tas, kad jis remiasi ne
tik įrodymais, faktais, bet dau-
giau nepasitenkinimu; ne logi-
ka, bet jausmu. Ne tai svarbu,
kad tikrai kaltininkas būtų su-
rastas, bet kad tik būtų kalti-
ninkas, ant kurio būtų galima
išlieti pralaimėjimo skausmas.

Visai suprantama, kad ir mū-
sų viešojo opinija įsiekio nepri-
klausomybės praradimo kalti-
ninkų ir juos kaltina, teisia.
Mes negalime girdėti tautos
skundo iš anapus geležinės už-
dangos, o tik laisvėje gyvenan-
čių tremtinių viešąjį balsą. Vi-
sų bendrąją opinią gal geriau-
siai išreiškia viršuje padėtas
mūsų poeto eginis posmas: ja-
me kartu telpa ir atgaillaujantis
prisipažinimas ir priekaištas ir
kaltinimas.

Daug kas mano: reikėjo gin-
tis, taip kaip suomia gyny-
je; jeigu ir nebūtumėm neprikla-
usomybės apgynę, tai bent tu-
rėtumėm dabar tarptautiniuo-
se sprendimuose daug stipres-
nius argumentus: mes nepasi-
davėm, bet mus jėga paėmė. O
svarbiausia, nesiginant nusi-
žengta laisvės gynimo prin-
cipams: laisvė yra taip brangus
daiktas, kad be kovos neatidu-
dama.

Atsakydami nuo kovos mes
apvykėm senuosius tautos kovo-
tojus ir išdavėm Nepriklauso-
mybės kovą aukas; kuo pasitei-
sinsim prieš ateinančias kartas,
kad taip sunkiai iškovotą ne-
priklausomybę atidavėm be šė-
vio?

Šie principai yra brangūs, bet
ar jie atlaikys, atsvers kietus
realaus gyvenimo principus, pa-
rodys istoriją, ji turės ir dau-
giau duomenų, negu čia galima
būti laikraščio straipsnio ri-
boje suminėti. Ir ne tas yra šio
straipsnio tikslas, man rūpi vi-
sai kas kita iškelti, būtent: Ne-
priklausomybės praradimo kal-
tinimuose girdime ir kitą, pa-
slėptą gaidą; laisvės kovos prin-
cipais pridengtoje opinijoje ryš-
kiai išsiskiria piktas, kerštau-
jantis, tendencingas balsas, ky-
lantis ne iš meilės laisvės prin-
cipams, bet iš neapykantos bu-
vusiam savo politiniam priešiui.

Laisvės principų vardan da-
bar atskleidžiama su buvusio re-
žimo šalininkais. Nesvarstomas
Nepriklausomybės gynimo klau-
simas objektyviai, vispusiškai,
bet tik svaigdomasi žodžiais: ne-
gynė, atidavė be kovos, bijojo
ginklą pakelti... Bet ar galėjo
gintis; ar buvo prasmės gintis,
kokie motyvai sulaukė nuo gy-
nimosi, niekad rimtai nesvars-

tyta. Atrodo, kad ne patys ko-
vos principai svarbu, bet tik
kaltinimas.

Padorios politinės varžytinės
yra gyvenimiškas ir teigiamas
reikšmės, bet tose varžytinėse
klatingai naudoti kaip prie-
monę visiems brangius laisvės
gynimo principus, yra nepadoru
ir negarbinga.

Nesimu ginti buvusį režimą,
nes ir pats nesu to režimo šali-
ninkas, bet man rūpi teisingu-
mas. Kaltinimas, kad degenera-
tai ministrai ir generolai atida-
vė priešui Lietuvą be kovos, ne-
gynė nepriklausomybės iš bali-
lumo, yra istorinio teisingumo
klaidojimas. Aš manau, kad ir
patys tų kaltinimų autoriai ne-
tiki, jog mūsų ministrai ir ge-
nerolai būtų buvę degeneratai,
bet jie juos tokiais padaro to-
dėl, kad tie žmonės priklausė
arba bent rėmė nekenciamą
partiją. Ypač užkliūva genero-
lai ir apamai visi karininkai,
nes jie buvo režimo rėmėjai.
Nors toli gražu ne visi karini-
kai buvo to režimo šalininkai.
Ir krikščioniškosios ir socialisti-
nės partijos yra tautininkų
ideologijos priešininkai, tai ir
neapykantos galima sakyti, tuo
atžvilgiu abu tie sparnai visai
sutaria. Spaudoje stengiamasi
karininką pavaizduoti neigia-
mai. Neryškus karininkas Ne-
priklausomybės kovose, ten dau-
giau dominuoja mėgiamas savon-
orių motyvas, nėra karininkų
ir partizanų; apamai, kari-
ninką norima atskirti nuo ka-
reivių. Kareiviai geri, jie idea-
listai laisvės kovotojai, o kari-
ninkai blogi, bailiai, savanau-
džiai, nepatriotai. Jeigu kurybai
prireikia kartais vado, tai jis
iškeliamas iš kareivių, bet jokių
būdų nebus karininkas. Jaun-
jai kartai, Nepriklausomos Lie-
tuvos nebeprisimenančiai ir
Amerikos lietuviams gali susi-
daryti kreivas, netikras vaiz-
das; jiems tikrai gali atrodyti,
kad Nepriklausomybė buvo pra-
rasta tik dėl to, kad Lietuvos
ministras buvo žemos moralės
žmonės, o generolai ir karini-
kai yra niekam tikę bailiai. Toks
karininkų pavaizdavimas taip
pat prasiplėkia su istoriniu tei-
singumu.

Ir šiuo atveju atskiri poli-
tinį reikalą nuo tautos reikalo;
nekalbėsiu apie karininką re-
žimo rėmėją, bet ginsiu karini-
kų laisvės gynėją. Kad ir labai
kas norėtų, bet karininko nuo
kareivių neatskirsi ir neišskirsi
jo iš lietuvių tautos; jis iš tau-
tos išėjęs ir turi savo tautoje
garbingą, bet ne pastumdėlio
vietą.

Partinė opinija dar nėra tau-
tos opinija. Atskirti mus nuo
kareivių labai norėjo ir bolše-
vikai, tuoj po okupacijos, kaip
tik jie galėjo įeiti į kareivines;
ir vartojo tuos pačius metodus:
šmeižė, juodino, kaltino. Tuo
būdu jie norėjo sukelti kareivių
neapykantą ir kerštą prieš ka-
rininkus, juos eliminuoti ir gal
būt sunaikinti. Bet jiems tatau-
nepavyko. Priešingai, okupacija
dar daugiau suartino karini-
kus su kareiviais ir karininkai,
kurie nebuvo jėga atskirti, va-
dovavo savo kareiviams per vi-
są tą tragiškąjį mūsų kariuo-
menės laikotarpį: ir sukilimuose
atsipalaiduojant iš raud. ar-
mijos ir vėliau kautynėse par-
tizaniniuose veiksmuose.

Mūsų santykiai su kareiviais
stebino net bolševikus. Lygin-
dami Rusijos caristinę kariuo-
menę su mūsų kariuomene, jie
čia neturėjo, mūsų pasididžia-
vimui, nei vieno pavyzdžio; kad
karininkas būtų kareivių užpul-
tas ar nužudytas. O tokių atsi-

tikimų prieš bolševikus buvo ne
vienas.

Kariuomenę sudaro vadai ir
kareiviai sujungti karinės draus-
mės ir karinės organizacijos.
Nei vadai be kareivių, nei ka-
reiviai be vadų atskirai nesu-
daro jokios jėgos. Nėra ir ne-
buvo nei vienos kariuomenės pa-
saulės be vadų. Ir mūsų Nepri-
klausomybės kovų savanoriai ir
dabartiniai partizanai nekovoja
be vadų.

Tikrovė niekad nėra tokia
graži, kaip ji atrodo iš istorinio
atstumo. Ir mūsų Nepriklauso-
mybės kovų kariuomenė nebuvo
vien iš idealistų sudaryta. Sa-
vanoriai sudarė tik garbingą
pradžią, kol kovos vyko parti-
zaniniais pagrindais ir kol dar
nebuvo pilnai sukurta valdžios
aparatas. Pagrindinėse gi kau-
tynėse jau buvo organizuoti re-
guliarūs kariuomenės pulkai ir
didėsnė dalis karių jau buvo
mobilizuoti.

Karo metas dorinį žmonių ly-
gį labai nužemina. Lietuva tuo-
met nešė jau penktus karo ne-
laimių metus. Ši aplinkybė tu-
rėjo įtakos ir kariuomenei. Ša-
lia idealistų atėjo į kariuomenę
ir daug palaido, svyruojančio, o
neretai ir priešiško elemento,
kuris veikė kariuomenę griau-
nančiai. Netiesioginiai ją veikė
pokarinės revoliucijos ir netik-
ra padėtis. Pridėjus dar tai,
kad buvo blogas maistas, bloga
apanga ir menki ginklai, gau-
sime nelabai optimistinį tos ka-
riuomenės įspūdį. O vistik ji ne-
pakrūko ir neblogai kovėsi. Jau
nekalbant apie vadovavimą kau-
tynėse, bet dažnai ir užnugary
reikėjo labai stiprios vado ran-
kos ir dvasinio poveikio, kad bū-
tų išlaikyta tinkamoje augstuo-
mojo dalinio drausmės bei jo ko-
vingumas.

Bolševikų ir vokiečių okupa-
cijų metu buvę rezistencijos ak-
tyvūs dalyviai - bus tiksliai ži-
nomi tik vėl Nepriklausomoje
Lietuvoje, tuomet bus ir tiks-
lūs duomenys palyginimui, ko-
kių kategorijų žmonių ten dau-
giausia dalyvavo. Aš manau,
kad visų kategorijų lietuviai, iš
visos tautos. Kiek maž žinoma,
ginkluotą pasipriešinimą pradė-
jo organizuoti kaip tik karini-
kai ir tie iniciatoriai pirmieji
nukentėjo, seniai jau yra žuvę.

Karui baigiantis ir po karo
išsivystę partizaninis judėji-
mas turėjo išsiaiškiną atspal-
vį: senosios karinės uniformos,
kariniai ženklai, organizacija ir
vadovavimas buvo toks pats,
kaip Lietuvos kariuomenėje. Par-
tizanus organizavo, mokė, ru-
šė vadus ir vadovavo kautynėse
daugiausia karininkai.

Suprantama, tokiais atvejais
stiprios asmenybės iškylo į va-
dus ir be specialaus parengimo.
Bet bendra partizanų išvaizda,
dvasia ir karinės žinios buvo
Lietuvos kariuomenės atspindis.
Ir partizano tipas nėra pame-
tinukas, komunistuojantis, ne-
aiškios tautybės ir labai jau at-
siduodantis raskolnikovu. Leo-
nas, bet tikras lietuvis, išėjęs
Nepriklausomos Lietuvos mo-
kyklos ir kariuomenės auklėji-
mą arba moksleivius tu pačių ka-
rininkų mokyklą, kaip reikia
vartoti ginklą ir kaip ginti kra-
stą laisvę. Partizanas Leonas eg-
zistuoja tik nelietuviškos dvasi-
os rašytojo fantazijoje.

Aš nežinau kur buvo, ką veikė
ir kokį nuopelį Nepriklauso-
mos Lietuvos kūrime turi tie,
kurie dabar meta tendencingus
kaltinimus paskutinei Nepr. Lie-
tuvos vyriausybei, bet aš tik-
rai žinau, ir kiekvienas padorus
ir teisybę mylintis lietuvis su-
manomi sutiks, kad vyriausybės
nariai buvo taurūs lietuviai, di-
deli patriotai ir seni kovotojai
dėl tautos idealų. Nepriklauso-
mybės kovų žaidžų randai liudi-
ja apie jų nuopelius. Nepriklauso-
mybės praradimą jie išgyveno
daug skaudžiau, nei mes eiliniai
piliečiai; jiems teko begaliniai
sunkus, atsakingas prieš tautą
uždavinys išspręsti. Sprendimą

Lietuvių Encikl. gimtadienis

Bostono Lietuvių Rašytojų
Klubas lapkričio 8 d. surengė
iškilmes Lietuvių Enciklopedi-
jos I-jo tomo pasirodymui atžy-
mėti.

Iškilmių rengėjai susilaukė
tarkos ir įvairios paramos, susi-
laukė didelio plaukšto sveikini-
mų, skirtų Lietuvių Enciklope-
dijai. Tebūna leista didžiai ger-
biameiems sveikintojams ir mie-
liems bičiuliams per lietuvišką-
ją spaudą už malonius bei ska-
tinančius sveikintimus, už su-
teiktą paramą viešai padėkoti.

Iškilmingajame akte išsamiai
akademiniuo pobūdžio kalbą pa-
sakė prel. J. Jūras, jautrų pa-
triotinį žodį tarė SLA pirm.
adv. C. J. Kalinauskas, JAV lie-
tuvų kultūrinės pastangos ir
nuopelnius išskėlė L. E. Vyr. re-
daktorius Prof. Vac. Biržiška.

Lietuvos vardu L. E. pasirody-
mą sveikino konsulas adv. A. O.
Salna. Lietuvos Laisvės Komiteto
narys J. Audėnas išskėlė
turtinį, kad Lietuvių Enciklope-
dija, tai visų pažūrų lietuvių
vieningo kūrybinio ir mokslinio
darbo vainikas. J. J. Bačiūnas
iš Sodas, Mich., prisiminė Ol-
sausko pastangas išleisti Liet.
žinyną, kurio aplinkoj ir jis
kats tada dirbo. Asmeniškai iš-
kilmėse dalyvaudamas, Elizabe-
tho lietuvių sveikinimus parei-
škė L. E. muzikos sk. redaktori-
us Prof. J. Žilėvičius. L. M.
Lygiai taip pat šventės įsijungė
Lietuvos miškininkai, kai į L. E.
gimtadienį atvyko L. E. miš-
kininkystės sk. red. Prof. J.
Rauktytis iš Worcester, Mass.

Bostono liet. teisininkų vardu
kalbėdamas Dr. V. Čepas išskėlė
visuomenės dėmesio vertą su-
manymą, kad JAV ir kitų kraš-
tų laisvieji lietuviai sudarytų
L. E. Geležinį fondą, į kurį būtų
sudėta nors vienas tūkstantis
(1000) L. E. egzempliorių bū-
simai laisvai Lietuvos valsty-
bei. Akademines jaunuomenės
vardu šiltu žodžiu L. E. pasvei-
kino Lietuvos Studentų Sąjun-
gos JAV pirm. Vyt. Kavolis. L.
E. redaktoriai Ant. Bendorius
ir Dr. J. Girnius, jau pobūvyje
kvietė lietuvių visuomenę visom
išgalėm L. E. remti, redakcijos
vardu tardami, jog bus dirbama
visu atsidėjimu ir uolumu, kad
L. E. būtų suredaguota numa-
tytu laiku. Leidėjas J. Kapočius
tarė, kad Rašytojų Klubu su-
rengtos iškilės jam įkvėpė
naujos energijos ir ryžto užsi-
motą darbą tęsėti.

Koncertinę ir literatūrinę L.
E. gimtadienio programą paki-
lioj nuotaičio su pasisekimu at-
liko Lietuvos Operos Teatro so-
listė E. Kardelienė, Sv. Petro
parapijos choras, vad. komp. J.
Kačinsko ir poetai J. Aistis,
Bern. Brazdžionis, Ant. Gustai-

nesipriešinti okupacijai jie pa-
darė ne dėl to, kad būtų išsi-
gimę ir bailiai; kaip nešvankūs
žmonės išdrįsta tokiais žodžiais
svaitytis, bet kad jiems atrodė,
jog toks sprendimas yra ma-
žiausia blogybė.

Nesiimdamas kategoriškai
spręsti klausimo "už" ar "prieš"
karą, aš tik noriu suminėti svar-
besnius motyvus, kurie galėjo
lemti vyriausybės sprendimą.

Girdisi dažnai rimtų balsų,
kad reikėjo gintis. Kiek mums
žinoma, tos nuomonės buvo ir
velionis prezidentas A. Smeto-
na, bet dauguma vyriausybės
narių turėjo priešingą nuomonę.
Tame liūdname istoriniame vy-
riausybės posėdyje buvo ap-
svarstyti už ir prieš motyvai.
Už karą motyvai: mano jau bu-
divo suminėti pradžioje: laisvės
gynimo principai ir juridinis
karo veiksmo motyvas tarptau-
tiniu atžvilgiu - nepasidavėm,
jėga paėmė. Gal dar sentiment-
tas: "pasauliui", "vakarams"
pasirodyti, kad esame narsūs ir
mokame savo laisvę ginti.
(B. d.)

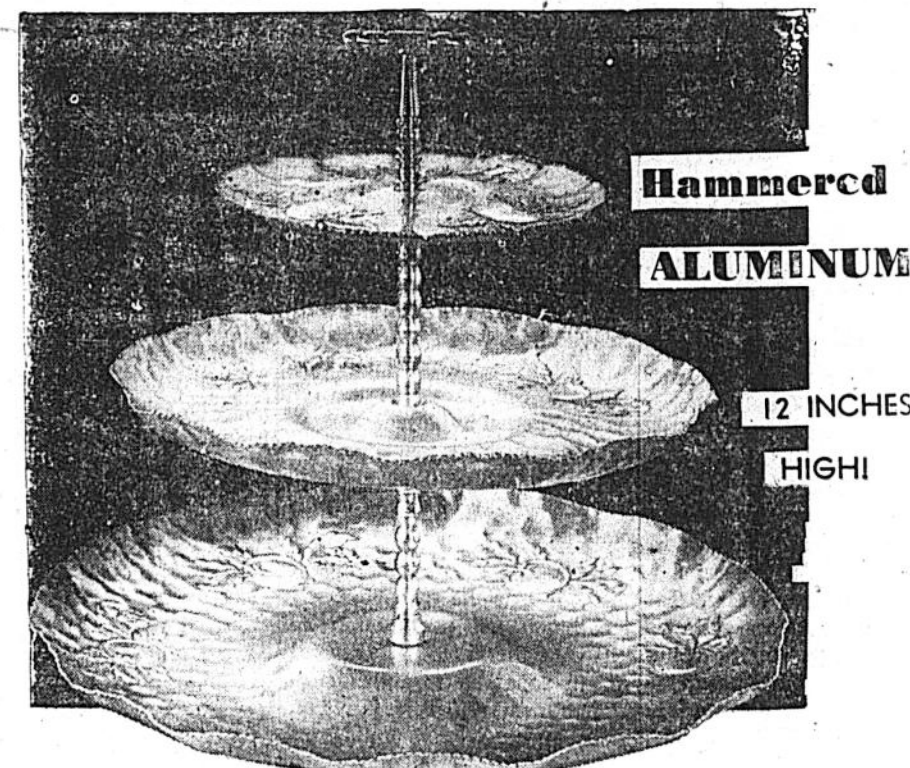
Chemijos sk. redaktorius Prof.
Dr. P. Jucaitis, BALFo Reikalų
ved. P. Minkūnas, Lietuvos Ben-
druomenės pirm. Vokietijoj Pr.
Zundė, Liet. Bendruomenės JAV
vardu iš Hartfordo p. W. M.
Chase, Vasario 16 gim. direkt.
A. Giedraitis, Am. Liet. Inž. ir
Architektų S-gos Bostono sk.
pirm. inž. J. Dačinskas, ALS
Ramovės Bostono sk. pirm. pulk.
Stapulionis, ALT Sandaros 1-jo
apskričio suvažiavimas - pirm.
K. Jurgeliūnas, Sekr. J. Gedmi-
nas, Latvų Spaudos Sąjungos
pirm. Olg. Liepinš, Lietuviškų
jų laikraščių ir žurnalų redak-
cijų bei leidyklų vardu Draugo
red. ir L. E. Žurnalistikos sk.
red. Kun. Dr. J. Prunskis, Aidų,
Darbininko ir Sv. Pranciškaus
Varpelio red. Tėvas Dr. L. An-
driekus OFM, Tėviškės Žiburių
red. Dr. A. Šapoka, Nepr. Lie-
tuvos red. J. Kardelis, Gabijos
red. St. Zobarskas ir leidėjas J.
Sodaitis, Technikos žodžio var-
du inž. Br. Galinis, Mūsų Spar-
nų red. Eug. S. Gerulis, Laiko
fas min. St. Lozogaitis, Vyk-
d. Tarybos pirm. K. Zalkauskas.
[g. min. P. Žadeikis, min. Ba-
lučio vardu V. Balickas, min. Dr.
K. Grauzinis, Lietuvos Atsto-
vas Prancūzijoje Dr. S. Bačkis,
Gen. konsulas Jonas Budrys,
kons. P. Daužvardis, Kons. Dr.
J. Bielskis, Prof. Myk. Biržiška,
Kan. F. Kapočius. Kultūrinių ir
kilmėse dalyvaudamas, Elizabe-
tho lietuvių sveikinimus parei-
škė L. E. muzikos sk. redaktori-
us Prof. J. Žilėvičius. L. M.
Lygiai taip pat šventės įsijungė
Lietuvos miškininkai, kai į L. E.
gimtadienį atvyko L. E. miš-
kininkystės sk. red. Prof. J.
Rauktytis iš Worcester, Mass.

Bostono liet. teisininkų vardu
kalbėdamas Dr. V. Čepas išskėlė
visuomenės dėmesio vertą su-
manymą, kad JAV ir kitų kraš-
tų laisvieji lietuviai sudarytų
L. E. Geležinį fondą, į kurį būtų
sudėta nors vienas tūkstantis
(1000) L. E. egzempliorių bū-
simai laisvai Lietuvos valsty-
bei. Akademines jaunuomenės
vardu šiltu žodžiu L. E. pasvei-
kino Lietuvos Studentų Sąjun-
gos JAV pirm. Vyt. Kavolis. L.
E. redaktoriai Ant. Bendorius
ir Dr. J. Girnius, jau pobūvyje
kvietė lietuvių visuomenę visom
išgalėm L. E. remti, redakcijos
vardu tardami, jog bus dirbama
visu atsidėjimu ir uolumu, kad
L. E. būtų suredaguota numa-
tytu laiku. Leidėjas J. Kapočius
tarė, kad Rašytojų Klubu su-
rengtos iškilės jam įkvėpė
naujos energijos ir ryžto užsi-
motą darbą tęsėti.

Koncertinę ir literatūrinę L.
E. gimtadienio programą paki-
lioj nuotaičio su pasisekimu at-
liko Lietuvos Operos Teatro so-
listė E. Kardelienė, Sv. Petro
parapijos choras, vad. komp. J.
Kačinsko ir poetai J. Aistis,
Bern. Brazdžionis, Ant. Gustai-

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

ALUMINIJAUS TRIJŲ DALIŲ LĖKŠTĖ

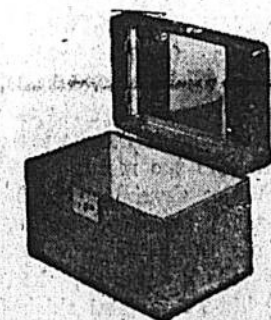
2.99

- Ideali TV patarnavimui
- Lengvai sustatoma
- Rankena lengvam nešiojimui
- Apsilankymo, gimtadienio ar Kalėdų dovanai
- 12 colių augščio
- 7 1/2 ir 10 1/2 colių viršutinės lėkštės
- 12 colių apačia
- Turtinai iškalti vaisių raštai
- Gražūs vinguoti kraštai

Panašios į driežo odos REIKMENŲ DEŽUTĖS

Naudojimui sudėt savo reikme-
nis... Iliu drabužius ir pan.
Lygus plastiskas viršus...
kiekviena su užrautu. Pritaiky-
ta plastiska rankena didesniai
patogumui... nešiojimui. Vaid-
rodė dangčio viduje. Puikios
dovanoms.

1.99
Ir 20%
Fed. takso

Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir
pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Šaukite Cherry 1-3000

The May Co.'s Basement Accessories Department

Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir
pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Šaukite Cherry 1-3000

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

METROPOLITAN OPERA

Pereitą pavasarį buvo skelbta, kad garsi New Yorko Metropolitan Opera šiemet gali užsidaryti po 68 metų garbingos veiklos. Tačiau lapkričio pradžioje opera dar atsidarė, nors ir sunkiomis sąlygomis.

Nors operos spektakliai visad pilni, ir kainos labai augstai iškeltos, jog daugiau negalima kelti, bet opera jau kelinti metai renka smulkias aukas išsilaukui.

Operos sezonas vėl pradėtas po atkaklių užkulisinių kovų su unionistais. Sunku būtų įsivaizduoti, bet Metropolitan keturių sienų talpoje veikia 12 unių! Jų vadai šmaugė šmaugia Metropolitan organizaciją, kaip šmaugia visus New Yorko teatrus. Darbininkai, su kuriais operos direktorija galėtų susitarti, neturi balso, jie yra tik pastumdėliai. Unija turi būti, nors ten darba dirba tik vienas ar du darbininkai. Vienas atneša kopėčias elektros lemputei pataisyti, kitas ateina su savo padėjėju, elektros lempute pakeisti. Čia jau dvi unių, nors pakaktų vieno kopėčių nešėjo lemputei pakeisti. Bet iš to turi gyventi unių vadai...

Greta unių, operai didelė našta yra artistų brangumas ir algos pačių augstųjų administratorių. Bet brangius artistus galėtų nesamdyti, ir gautų mažesnes algomis biznio vedėjus, tačiau nuo unių šmauglio negali pabėgti. Ši sezoną atidarant, operos vedėjai pasakė unių, atidarom operą, o nebaigtas derybas dėl algų baigsim laikui bėgant, arba operą uždaram. Unių vadai sutikę tą sąlygą priimti.

MIRĖS ŠNIPAS PLACIAU ĮTARTAS

Buvęs prezidentas Truman, jo laiko buvęs valstybės prokuroras Clark, dabartinis Augščiausiojo Teismo teisėjas, Byrnes, buvęs valstybės sekretorius, dabartinis pietinės Carolina gubernatorius, Gen. Vaughn, buvęs Trumano karinis patarėjas, ir Caudle, dirbęs augstose pareigose gavo raštiškus įsakymus prisistatyti į kongreso priešvalstybinės veiklos tyrinėjimo komisiją pateikti savo žinias apie antrą kartą iškilusį skandalą dėl sovietų šnipų Harry Dexter White. Tas White buvęs prie Roosevelt'o Ido departamente augštu valdininku, Trumano buvo paskirtas Amerikos vyriausiojo direktorium UN Tarptautinio Pinigų Fondo, nors Truman buvo iš kelių šalinių įspėtas, kad tas White yra sovietų šnipas.

Kai prieš dvi savaites Teisingumo departamentu sekretorius, valstybės prokuroras Brownell, surinkęs naujus davinius apie White paskelbė, įtardamas buvusį prezidentą nesiskaitymu su faktais, Truman sarkastiškai pasipildamas Eisenhowerio administracija, būk ji pradėjo triukšmauti dėl respublikonams nepavykusių rinkimų lapkričio 3 d., bandė tą reikalą nustumti į šalį. Pirmą kartą šalies istorijoje buvęs prezidentas tokiu būdu pašauktas kongreso tardymams.

Truman bandė užsiginti nieko nežinojęs apie White komunistinį palinikmą ir jo išdavikišką veiklą, todėl jį skyrė (1946 m.). Tačiau yla išlindo iš maišo. Ir buvęs valstybės sekretorius Byrnes ir Caudle prastarė, kad jie tuo metu, patyrę apie White skyrimą, stengėsi vienas prezidentą, antras Teisingumo departamentu sekretorių Clark spausti, kad White nebūtų tai vietai skiriamas. Truman įspėjimus nuneigė, sakdamas neturįs jokių įrodymų apie White kenksmingumą ir išdavikiškumą.

Tuo tarpu, jau 1948 metais, kai iškilo augšto Valstybės departamento pareigūno Hiss įtartinimas, White jau buvo žinomas tuose pačiuose sąrašuose su Hiss ir kitais, kaip žinomas sovietų šnipas iš 1945 metų.

Gen. Vaughn į tą bylą įeina todėl, kad per jį buvo įteikta daviniai apie White, kuriuos jis galėjo nuo prezidento Trumano paslėpti, ir todėl Truman sakymas, kad jis tiesioginiai jokių daviniių apie White negavęs, gal ir tikras, tačiau jis vis tik turėjo skaitytis su valstybės sekretoriaus Byrnes pareikimais ir įspėjimais. Tą patį raportą apie White gavo ir Byrnes.

Taigi, akivaizdoje vis didesnių ir augstesnių asmenis liečiančių įrodymų, kaip komunistai ir sovietų šnipai buvo proteguojami Roosevelt'o ir Trumano laikais, ar reikia stebėtis, kad komunistai jau kuždėjosi savo tarpe kad "pusė metų po karo sovietus turėsime Amerikoje".

Kur tik kongreso komisijos pasisuka, ten užtinka sovietų šnipų lizdus.

Kaip dalykai iškilo

Amerika pakėlė šimtus milijonų dolerių nuostolių, kada White suplanavimu ir patarimu buvo duota sovietams Amerikos pinigų spausdinimo klėšės, naudojimui tų pinigų okupuotoje Europoje po karo. Hiss'o vogimas slapto valstybės dokumentų ir paties White perdavimas sovietams visų žinių buvo iškelta Hiss'o byloje. Išsižadėję savo išdavikiško darbo, amerikiečiai Elizabeth Bentley ir Whittaker Chambers, kurie tarnavo kurjeriais perdavimui slapto White ir Hiss'o vagiamų žinių sovietų valdininkams, ir anksčiau ir dabar pakartoja savo liudymus, kad ir Hiss ir White (ir įvardina eilę kitų augstų valdininkų) buvo sovietų šnipai, Amerikos išdavikai.

White jau būdamas augstose naujosios UN pareigose buvo iš naujo įtartas, ir jis neilgai tęsęs savo darbą, buvo priverstas pasitraukti. Po kelių savičių jis ar nusižudė ar mirė nuo širdies smūgio.

Nors FBI ištyrė ir turi davinius, ir patiekė raportus, net įspėjimus, nei prezidentas nei kiti valdininkai su FBI nesiskaitė, jų raportus ir žinias slėpė ir naikino. Taip, FBI jau 1945 metų lapkr. mėnesį įteikė, per Gen. Vaughn, Trumanui žinias apie White ir kitus, kaip sovietų šnipus. Ir kas atsitiko?

Šalyje padėtis pasidarė tokia pavojinga, šnipų veikla taip išplito, ir komunistų jau beveik savinimasis Amerikos valdžios pasirodė negalimu toliau toleruoti, ir kongreso — senato ir atstovų rūmų — komisijos turėjo imtis darbo surenkant davinius ir viešai šaukiant numatyti komunistus tardymams. Taip sukeltas visuomenėje rimtas susirūpinimas ir kartu pasipriešinimas komunistams.

Kongreso komisijos pravedė Hiss'o tardymą iki įkalinimo, atidengė davinius apie Lattimore ir jo pastangas atiduoti Kinijai komunistams, ir patiekė platų raportą, kaip komunistai jau buvo beveik paėmę Amerikos valdžią į savo rankas. Visuose valdžios departamentuose, UN, užsienio tarnybose ir radijo, darbininkų unijose, spaudoje ir filmų pramonėje — visur susekta komunistų vyravimas, pastangos įgyvendinti komunistų Amerikoje, paruošiant dirvą komunistiniam perversmui.

CH. KERSTENO REZOLIUCIJOS REIKALU CLEVELANDIEČIAMS

Nėra sunku pradėti darbą dirbti, kada turima aiškių žinių. Kaip pradėti rašyti parodymus? Paimti lapą popierio ir viršų užrašyti: LIUDYTOJO PARODYMAS DEL SSSR ĮVYKDYTO LIETUVOS UZGROBIMO. Po juo parašyti: Liečia J.A.V. kongreso Ch. Kersten rezoliuciją 346. Kiek žemiau pažymėti savo: vardą, pavardę, anglų kalbos mokėjimą, (gerai — silpnai — ne), užsiėmimą bolševikmečio metu. Pagaliau pradėti rašyti visa, ką pats esi patyręs-usi, iš eilės rašyti įvykius, ant to pat lapo popieriaus arba kiekvieną įvykį ant atskiro lapo, kaip liudininkui patogiau. Lygiai ant vienos lapo pusės, lygiai ant abiejų, pagal liudytojo skoni. Rašyti rašalu aiškiai, be skubėjimo, kad būtų lengva įskaityti. Kas turi, tarsi mašinėlę. Parašytus lapus iš eilės sunumeruoti, rašinį pasirašyti ir padėti datą. Pasiųkti sau nuorašą. Kas turi tiems laikams būdingų dokumentų, tepadaro jų nuorašą, pasirašo juos ir prideda prie parodymo.

Prieš pradėdant rašyti, prisiminti kiek galima aiškiau momentus. Kurio dalyko tiksliai neprisiminus, pažymėti tai rašinyje. Bet vieton dienos galima pasakyti: mėnesio pradžio — viduryje — pabaigoje. Jei nei mėnesio, tai vasarą — rudenį — žiemą — pavasarį. Jei neprisimenama namo numerio, tai kvartalą, ar bent dalį miesto ir panašiai. Kiek atmintis leidžia, išvardinti dalyvių arba žinančių tą įvykį pavardes, vardus ir jų eitas tada pareigas.

Parodymus rašyti pirmą asmeny, tarsi būtum klausinėjamas, — neregimo tardytojo. Pavyzdžiui: 1940 m. birželio mėn. .... d. .... apskrityje. .... val. .... kaime aš mačiau, kad vieton vakarykščiui stovėjusių lietuvių policininkų, sargybą ant Lietuvos-Vokietijos sienos jau ėjo rusai Sov. Sąjungos kareiviai... Toliau, pagal turimą patirtį rašyti, ar bėgo lietuviai į Vokietiją, ar buvo įvesta mirties zona... ar buvo statomi bunkeriai ir t.t., ir t.t. Arba: Tada... ten... tokiomis aplinkybėmis... mane suėmė... kaltino tu... tardė taip... laikė be teismo... Arba: Tada... ten... atėjau į parduotuvę ir norėjau nusipirkti tokį tai daiktą... pardavėjas atsakė, kad nėra. O čia pat atėjusiems iš Sov. Sąjungos buvo parduodama mano prašyti daiktai... Ir panašiai, ir panašiai.

Cionai nurodyti pavyzdžiai nėra jokia taisyklė. Kiekvienas savu būdu teprašo asmeniniai patirtus bei pastebėtus faktus; pav., susidūrimus su atvykusiais iš Sovietų Sąjungos; faktus, jų šeiminingavimą Lietuvos įstai-gose, — nubiedninimo ūkininkų, verslininkų, darbininkų, tarnautojų — teroro, smurto ir laužymo Dievo įstatymų bei pagrindinių nenusavinamų žmogaus teisių. .... prievartos ir klastos renkant į Seimą... nacionalizavimo turto... faktus, nuvertinimo bei persekiojimo žmogaus, tikybės, tautiškumo ir t.t. kas jau buvo nekartą išvardinta spaudoj.

Liudytojas turi rašyti apie asmeniniai patirtus faktus, bet ne tai, kas nūgrįsta iš šalies. Nebent nukentėję ar vieninteliai liudininkai būtų jau mirę. Bet apie tai reikia pažymėti. Venkite rašyti parodymuose savų samprotavimų, išvadų, įvertinimų faktų, savo jausmų skriaudikams, t. y. nesibrasti į literatūros sritį, į aprašymą išgyvenimų, į teisinį okupantų.

Clevelandiečiai surašytus parodymus turi siųsti arba: J. Liūdžiui, 1456 W. 54 St., Cleveland 2, Ohio, kuris yra ALTO įgaliojtinis Clevelandui. Arba turį siųsti tiesiog ALTO Chicago, šiuo adresu: Mr. J. Talala,

7135-37 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.

Parodymai liudytojų, kurie nepateks į JAV Kongreso komitetą, bus padėti archyvan liudyti priaugančiai ir ateinančioms kartoms apie lietuvių tautos tragediją bei laisvos žmonijos dalies siaubą — rusišką komunizmą.

Clevelandiečiai naujieji ateiviai, nesidangstykite perdėtu kuklumu ir menkumu žinių, bet įsijauskite į tėvynės laisvinimo reikalą ir šia vienintele progą atiduokite vertingesnę už pinigų duoklę pavidale parodymų apie Sov. Sąjungos įvykdytą pagrobimą Lietuvos ir paveržimą lietuvių tautos.

J. Liūdžius

Clevelando Bendruomenė

APYGARDOS REIKALAI

Po ilgesnio protarpio lapkričio 13 d. buvo susirinkęs posėdis ALB Ohio Apygardos Lai-kinasis Komitetas.

Kai kuriems to Komiteto nariams išsikėlus iš Ohio apygardos ribų komitetai reikia papildyti naujais nariais.

Šiuo metu Ohio Apygardoje veikia tik Clevelando ir Columbus Apylinkės.

Būdinga, kad kai kurių didesnių Ohio miestų bei lietuviškų kolonijų veikėjai, savo laiku paraginti imtis apylinkių organizavimo, atsakė, jog Bendruomenės idėja tose vietovėse, dar nesanti tiek populiari, kad jau šiuo metu būtų naudinga imtis apylinkių organizavimo.

LAISKAI

Clevelando Apylinkės valdyba praėjus savaitės bėgyje išsiuntinėjo į seniūnijų ribas neįnantiems tautiečiams laiškus, kviečiančius stoti į Bendruomenės eiles ir užsimokėti solidarumo duoklę. Tų laišku išsiuntinėta arti tūkstančio.

Ta proga valdyba dėkoja tal-kininkavusiems tuos laiškus paruošiant, tikrinant adresus, adresuojant vokus ir t.t.

VAIKŲ DARZELIS

Apylinkės Valdyba jau pradėjo aiškinti su lietuviško vaikų darželio steigimu susijusius formalumus.

ATVYKSTA AKTORIUS

H. KACINSKAS

Visų mėgiamas lietuviškosios kūrybos interpretatorius aktorius H. Kacinskas patieks kan. J. Tumo-Vaižganto kūrybos vaizdų gruodžio 6 d. ruošiamame Vaižganto minėjime.

Minėjimą ruošia Clevelando Apylinkės Svetimo ir Kultūros Taryba.

AUKOS IS PARENGIMŲ

Savo laiku Apylinkės Valdy-

ba kreipėsi į Clevelando organizacijas, kad jos bent mažą dalį pelno iš ruošiamų parengimų skirtų Bendruomenės šalpos reikalams. Savo metinės šventės proga pirmieji su tokia auka prisistatė Clevelando neo-lithuanai, ta pačia proga 10 dolerių paskirdami Studentų Sąjungos ruošiamoms studijų dienoms.

PASITEISINA SENIŪNIJŲ SUDARYMAS

Paskirsčius Clevelando Apylinkę į seniūnijas ir pradėjus seniūnams vykdyti solidarumo mokesčio rinkimo vaju, pirmieji duomenys rodo šitos sistemos gražius vaisius.

Bendruomenėje iki šiol vyra-vės abejingumas dėl senųjų ateivių prisidėjimo prie lietuvių bendruomenės pasirodė nepagrįstas.

Seniūnams lankantis į kiekvieną lietuvišką šeimą ir išsi-aiškinus dėl Bendruomenės tikslų, kai kuriose seniūnijose paaiškėjo, jog senųjų ateivių širdys lietuviškam reikalui plaka kaip plakusios.

Jei yra nusiskundimų dėl atsisakymo mokėti mokesį, jie dažniausia liečia arba visai jau nutautėjusius lietuvius, arba mišrias šeimas, o, kas liūdniausia, ir ką čia atvirai reikia pasakyti, tokių atsisakančių yra ir naujųjų ateivių tarpe.

Šia proga Apylinkės Valdyba jau gali informuoti Clevelando bendruomenę, jog pirmuoju seniūnu, mokėjusiu kruopščiai ir su lietuvišku pareigumu pra-

turtinti ne tik savo seniūniją, bet ir visą Clevelando Bendruomenę gausiu būriu lietuviškos bendruomenės dūšių, pradėjusių tolti nuo lietuviškojo kamieno — yra Vaitiekus Morkūnas. Jis ne tik džiaugiasi radęs savo darbui gražų pritartiną savo seniūnijos narių tarpe, bet kartu nesigaili laiko ir pastangų net po kelis kartus lankytis pas abejingus ir prieš Bendruomenę nusistatčiusius.

Reikia tikėtis, kad seniūno V. Morkūno ir jo seniūnijo pavyzdys užkrės ir kitas seniūnijas neatsilikti nuo tikslo turėti gražiai organizuotą ir vieningą lietuvišką bendruomenę.

AR NE JUMS ŠIS

**B u i c k
M e r c u r y
S t u d e b a k e r
i r
C h a v r o l e t ?**

Pasirinkit, kuris Jums patinka iš šių puikių mašinų gaudami jas labai lengvomis ir prieinamomis išsimokėjimo sąlygomis įvairiuose jų modeliuose.

Daug antros rankos mašinų.

Šaukite šių firmų atstovą:

**Jonas Žemaitis,
517 E. 117 St.,
Telef. PO 1-5958**

Tai šių žiemą atsitiks vienam iš keturių

(Bet su Guaranteed Starting, jūs užvedat ar mes užmokam)

Oficialūs duomenys parodo, kad vienas Ohio vairuotojas iš keturių gali tikėtis užvedimo sunkumų šią žiemą. Bet yra būdas, kuriuo jūs galite apsaugot. Tai yra Sohio Guaranteed Starting.

Apsauga, kurią jūs gaunate su Guaranteed Starting yra ypatingai paruošta nukreipti užvedimo ne-

pasisekimą. Tačiau tai kainuoja ne daugiau, kaip jūs vistiek praleistumėt. Tai įskaito pakeitimą į žiemines rūšies Sohio mašinų alyvą ir motoro tepalą, baterijos patikrinimą (nemo-kamai), vieną nemokamai Sohio Super Hi-Cyl, kuro triūbelės prieš išalimo sky-

scio butelį (69c. vertės) ir reguliary žieminio X-tame

ar Supreme gasolino naudojimą. Su šia apsauga jūs gaunate užtikrinimą, kad jūsų mašina užsives v i s a ž i e m a. Jeigu ne, pašaukite bet kurį garažą užvedimo sutvarkymui, pa-

Nekainuoja nieko viršaus gauti

SOHIO GUARANTEED STARTING

Clevelande ir APYLINKĖSE

DIRVOS VAKARAS LABAI GERAI PASISEKĖ

Dirvos vakaras į Lietuvį salę sutraukė tiek clevelandiečių, kiek jau senokai joje buvo.

Programos dalyviai buvo šil- tai priliti ir nesigallėta ploji- mų. Apie visus programos daly- vius, talkininkus ir vakaro rė- mėjus plačiau parašysim kitą savaitę.

KARIUOMENES SVENTES MINĖJIMAS

L. S. "Ramovė" Clevelando skyrius šiais metais rengia kariuomenės šv. minėjimą 21 d. lapkričio (šeštadienį) 7 val. vakaro, Lietuvos salėje.

Minėjimas susidės iš iškilm- gosios ir meninės dalies.

Iškilmingoje dalyje: žuvusių- jų už laisvę pagerbimas ir gar- bės prezidento narių prisimini- mai iš nepriklausomybės kovų.

Meninėje dalyje dalyvaus Čiurlionio ansamblio vyrų cho- ras, diriguojamas muz. Alf. Mi- kulsio, deklamatoriai Elvyra Apanavičiūtė ir Juozas Stem- pužis, dainų interpretaciją at- liks Balys Auginas.

A. Mikulskis šiam minėjimui ruošia naują, dar Clevelande ne- girdėtą dainą.

Toliau seks šokiai, loterija ir gausus Birutiečių suaukotas bufetas, kurio rūpinasi P. Bliu- mentalienė su savo narėmis.

L. S. "Ramovė" maloniai kviečia visą lietuviškąjį visuo- menę minėjime dalyvauti. Įėjimas laisvas, tačiau prašoma prie įėjimo aukoti invalidų naudai. Šio minėjimo visas pelnas skir- iamas invalidams.

Sekmadienį, lapkričio 22 d. 10 val. pamaldos aukojamos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Pamaldos įvyks šv. Jurgio baž- nyčioje su pritaikytu tai dienai pamokslu. L. S. "Ramovės" na- riams atskirų kvietimų nebus siunčiama.

L.S. "Ramovė" Clevelando Skyriaus Valdyba

BALF PRANESIMAS

Šį sekmadienį 11 val. 30 min. Lietuvos salėje bus BALFo pir- mininko kan. Končiaus prane- šimas apie emigraciją į JAV ir BALFo reikalus. Maloniai kvie- čiams Clevelando visuomenę da- lyvauti.

* Trys BALFo skyriai Clevelande

ČIURLIONIO "SANCTUS"

Šį sekmadienį, lapkričio 22 d. 4:30 po piet, Naujos Parapijos bažnytiniam koncerte, be kitų veikalų bus išpildytas įdomus kūrinys — Čiurlionio "Sanctus". Išpildo mišrus Čiurlionio ansam- blio choras, vadovaujant Alfon- sui Mikulskui.

Eilė solistų giedos giesmės skirtas Pan. švenč. garbei.

Visiems akompanuos parapi- jos vargonininkė Regina Brazai- tienė.

Lapkričio 22 d. bus šv. Ceci- lijos šventė, kuri yra muzikos globėja.

Po koncerto bufetas ir šokiai parapijos salėje — "Polka Knights" orkestrui grojant. Vi- sas pelnas parapijai.

RADIJO KLUBO METINIAM SUSIRINKIME

dalyvavo per 30 aktyvesniųjų radijo klubo narių. Pirmininkas J. Stempužis, programos vedė- jas B. Auginas, reikalų vedėjas V. Rocevičius, muzikinės dalies vedėjas A. Mikulskis ir kontro- lės komisija padarė pranešimus. Klubas šiuo metu turi 134 na- rius. Per metus klubas turėjo \$5181-pajamų. Metus užbaigė

GRIZO IS KARIUOMENES

Pastaruoju laiku iš JAV ka- riuomenės į Clevelandą sugrįžo Tallat-Kelpša, gen. V. Tallat- Kelpšos sūnus, karinę tarnybą atlikęs Trieste ir V. Kamanta- vičius, karinę tarnybą atlikęs Vokietijoje.

TAUTINĖS SAJUNGOS METINIS SUSIRINKIMAS

Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus metinis narių susirin- kimas šaukiamas gruodžio mėn. 12 d. Lietuvos salėje. Bus ap- tariama skyriaus tolimesnė veik- la, padarytas metinis praneši- mas ir renkama nauja skyriaus valdyba. Po susirinkimo įvyks bendros skyriaus narių vaišės. Visi fiariai iš anksto kviečiami tą dieną susirinkimui rezervuo- tis. Susirinkimo pradžia 6 val. 30 min. vakaro.

JAUNŲJŲ PASIRODYMAS ĮVYKS GRUODŽIO 13 D.

Susitarus su religinės muzi- kos koncerto naujosios parapi- jos bažnyčioje rengėjais, L. Kul- tūros Fondo rengiamas Clev- lando jaunųjų, būsimųjų meni- ninkų pasirodymas įvyks gruo- džio mėn. 13 d. 4 val. p. p. Ren- gėjai prašo pranešti, jog lapkri- čio 22 d. kvietimai galioja ir naujajai gruodžio mėn. 13 d. datai.

DIDELIS PASIRINKIMAS naujų — vartotų televizijos aparatų

už \$35.00 galitė gauti gražų vartotą televizijos aparatą su garantijomis.

Nereikalaujame jokio įmokė- jimo. Ateikite ir patys nusta- tykite kiek galite įmėnesį mums mokėti. Taip pat pas mus galite gauti visokių rūšių baldų, šal- dytuvų, virtuvinių, skalbiamų ma- šinų ir t.t.

Duodame dideles nuolaidas! Ateikite į naują lietuvišką krau- tuvę 6113 St. Clair gatvė ir įsi- tikinkite.

C. & F. INTERNATIONAL
STORES
Tel. HE 1-8602

Friendly FLOWER Shope

Gražiausios gėlės įvai- riems reikalus. Saldainiai, papuošalai dovanoms. Lie- tuviškos kalėdinės atviru- tės.

Išparduodamos palmės po \$5.00

Atidaryta nuo 10 ryto iki 8 v. vak.

Duodame Eagle Stamps

6901 SUPERIOR AVE.

Telef.: HE 1-6339

GERIAUSIA KALEDINIŲ DOVANŲ KRAUTUVĖ

Odiniai ir visi kitokie batai

JAMES SHOE STORE
7041 Superior Ave.

MES TURIME GERIAUSIŲ BATŲ VISIEMS.

Duodame ir keičiame Eagle Stamps.

Turim gražių lovoms užstiesalų, pagalvių, staltiesių Kalėdiniam įpakavime.

DAR SIANDIEN ATEIK! MCSŲ KRAUTUVĖ

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave. EN 1-3764

MES DUODAME EAGLE STAMPS IR ISKEIČIAME KNYGUTES.

MIRĖ J. IVANAVICIUS

Lapkr. 15 d. mirė senosios kartos lietuvis Juozas Ivanavi- čius. Buvo susipratęs lietuvis, su savo anūkais kalbėjo tik lie- tuviškai, kurie taip pat gražiai yra pramokę lietuviškai.

Clevelande išgyveno 45 me- tus, o lapkr. 14 d. atšventė 43 metų vedybinę sukaštį ligoni- nėje. Nemažas skaičius tremti- nių pas jį yra gavę pastogę.

Paliko nuliūdusi žmona Mag- dalena, sūnus Antanas ir duktė Eleonora Budas.

UŽSIMUŠE AUTOMOBILIO NELAIMEJ

Sekmadienio rytą, apie 3 val., Superior gatvė, netoli East 71 gatvės, atsimušė į gaisrininkų mašiną, užsimušė Juozas Kun- drotas, o Alfonsas Andriūšai- tis sunkiai sužeistas guli ligoni- nėje.

AITVARAI CLEVELANDE

Muziko Alg. Kačanausko ya- dovaujamas "Aitvarų" kvarte- tas pirmą kartą Clevelande duos koncertą 1954 m. sausio 10 d., Lietuvos salėje. Koncerto ren- gėjai vietos studentai.

PADARYTA OPERACIJA

Juzei Nasvytinei Poliklini- ke ligoninėje padaryta operacija. Ligonė sveiksta namuose. Ligo- ninė ir naumose gydo Dr. D. Kesiūnaitė.

ISVYKO Į LOS ANGELES

Jurgis Peteris po sunkios li- gos išvyko į Los Angeles toli- mesniam gydymuisi. Apsigyve- no muziko Bertulio šeimoje.

KALEDINIAI IR NAUJŲJŲ METŲ SVEIKINIMAI

su Lietuvos darželio žiemos vaiz- du gaunami Dirvoje. Nepamiršk iš anksto nusipirkti ir artimo- sius jais pasveikinti.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

Išnuomojamas kambarys su visu užlaikymu.

1249 E. 82 St.
RA 1-8191

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvis įstoti į Lietuvos Klubą ir nuolat lankytis svetai- nėje. Penktadieniais specialūs parenginiai.

Kviečia visus lietuvis savojoje salėje daryti susirin- kimus, atšvesti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

ISNUOMOJAMI KAMBARIAI

Du atskiri kambariai. Kreip- tis:

459 E. 124 St.
Telef.: WL 1-2746

Saukti po 5 val. vakaro.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienai moteriai. Galima naudo- tis virtuve.

Russel Rd.

Telef.: HE 1-8516

REIKALINGA NAMŲ PRIZIŲRETOJA

labai geros ir patogios sąlygos. Kreiptis kiekvieną dieną po 6

val. vakaro telefonu:

KE 1-6427

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

IŠTIKUS GAIŠRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra- kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavi- mo, ko visada reikalauja ap- draudos kompanijos pirm, ne- gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bld.

Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums. Mėgėnių portretai, vestuvų, šeimyninių, vaikų ir kitos nu-otraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvalgėlių fotografas, dabar CLEVELANDE.

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Kiekvienas gaus greitą ir tei- singą patarnavimą. Todėl turin- tieji ką parduoti ar mainyti, no- rintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952 & Savininkas A. Kazakevičius

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

moteriai. Galima virti ir skalbti. \$7.00 savaitė.

683 Lakeview Rd.
(prie St. Clair Ave.)

telef.: MU 1-7801

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi- nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų.

Parengiama vestuvėms, balliams, pobūviams. Nemokamas prista- tymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

2%
ON YOUR
SAVINGS

GERESNĖ ATEITI!

Taupymas yra užsitikrinimas geresnės ateities.

Lietuvių Banko taupymas yra saugus, kiekviena kny- gutė Federal Insurance Corp. yra apdrausta \$10,000.

Už indėlius mokama 2 1/2 %.

Darbo laikas labai patogus.

Jūs galite kreiptis ir penktadieniais nuo 4:30 iki 6 val. vakaro, o šeštadieniais iki 12 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198

Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai

pasirenka MONCRIEF
SILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip- kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai- rių apdraudų-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morčečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų šilpingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Belys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Lietuviškos priedermės

Suraskim po vieną ar du

Zvilgtelėję į Amerikos lietuvių laikraščių skaičių galima tik pasidžiaugti. Jų skaičius tikrai didelis. Gražūs ir kilmės pavadinimai, daug redaktorių ir rašytojų. Ir nauji laikraščiai vis dar dygsta kaip rudenį grybai po šilto lietaus.

Kai vartau tų laikraščių krūvas, vis atskirais pavadinimais ir paveikslais, tai džiaugiuos ir didžiuojuos. Atrodytų, kad ir jų skaitytojų turėtų būti milijonai...

Taip būtų labai gerai. Esame laisvi žmonės. Ir niekas mums negali uždrausti reikšti mintis, kada jų pilna galva. Niekas mums nedraudžia leisti vis naujus ir naujus laikraščius, jei tik turime noro, pasiryžimo ir pinigų. Jei turime rašytojų, kurie nebegali tilpti į senus laikraščius. Jei tik turime idėjų, kurios mums atrodo geresnės ir išganingesnės, negu ligšiol skelbtosios...

Tokį lietuvišką gyvybingumą, pasiryžimą ir mūsų minčių judrumą kiekvienas galime pasveikinti ir nuširdžiai pasidžiaugti.

Bet... aš turpū gimiau po tokia žvaigžde, kuri nuo vaikystės mane pradėjo lenkti prie gyvenimo tikrėnės. Svajonių ir pasiryžimų iš jaunystės buvo daug, šiokių ir tokių, gražių ir poetiškų. Bet vis rūpėjo ir prieš šios žemės dar kiek prisilaikyti, kad mano laivelis neiškiltų per augstai į padėbesis ir ten smarkiuose padangės vėjuose nesutrupėtų.

Taip ir su tais laikraščiais. Gerai, kad jų turime daug. Bet visi žinome, kad jiems neturime milijoninės, nei šimtą tūkstantinės net nei dešimt tūkstantinės skaitytojų publikos. Užmirštame, kiek jau daug gražių užsimonimų sudužo, kaip tas laivelis padėbesių vėjuose.

Jei tik nusileisime į mūsų gyvenimo tikrėnė, gal priešime ir prie tokios nepatogios, "negražios" išvaizdos, jog laikraščių turime net per daug pagal esamus skaitytojus. Ir kai naujus steigime, tai gal ne ne visuomet pagalvojame, ar tai būtina, ar kitaip jau nebegalima. Geriau sakant, ar negalime sutilpti ir sustiprinti jau turimus, įsigyvenusius laikraščius. Ar kartais, pradėję mūsų publiką blaškyti ir ją dar smulkesnes sroveles gundyti, tik dar daugiau nesuskaldome esamų jėgų ir be būtino reikalo neišblaškome savo pinigų, kuriuos jau skiria me kilmiai, lietuviškam tikslui?

Jei paliksime viską "kaip buvo", galime būti tikri, kad Kersteno komisijos tyrinėjimų rezultatai toliau Kongreso archyvą ir lietuviškos spaudos skilčių nenueis.

Jei norime daugiau, tai reikia mesti į šalį visas prestižines sąskaitėles ir pavesti tą už-

J. J. BACIŪNAS, Tabor Farm

blaškytis, vėl neva "naują", o iš tikrųjų tik tą patį siekti.

Mes turime išlaikyti DIRVĄ. Ir to dar neužtenka. Turime ją sustiprinti ir nuolat gerinti. O tam tikslui turi būti sudarytos sąlygos, kad laikraštis gerėtų ir storėtų tiek savo apimtimi tiek ir turiniu.

Isteigdami VILTIES bendrovę ir sutelkdami kiek daugiau lietuviško kapitalo, mes tai iš dalies esame jau padarę. Bet man atrodo, padarėme tik gerą pradžią, padėjome tik pirmuosius laikraščio leidimo visuomeninius pagrindus. DIRVĄ leidžia VILTIES bendrovė, ne privatus asmuo.

O galime padaryti žymiai daugiau ir ne taip jau sunkiai.

Kai susirenkame bendraminčiai ir man ne kartą yra tekę

pasakyti žodelį apie DIRVOS platinimą. Jos puslapiuose ne sykį randame raginimų, kad vis daugiau ir daugiau lietuvių tą tautinės minties laikraštį turėtų užsisakyti ir skaityti.

Lengva suprasti, kad tuo raginame ir įtikinėjame tik save pačius. DIRVOS raginimai juk nepasiekia beveik nė vieno iš tų, kurie jos neskaityti. O kas gali juos pasiekti, įtikinti, įrodyti ir patraukti? Tik esame jie jos skaitytojai ir rėmėjai...

Ir čia prieiname prie paprasčiausios, visiems žinomos, bet pačios didžiausios tiesos. Ir pačios lengviausios. Reikia tik nemoti ranka, bet įvykdyti. Mūsų reikalai iš karto tada dvigubai pagerėtų.

Mums reikia tik, kad kiekvienas nuširdus DIRVOS skaitytojas surastų antrą tokį patį, surastų vieną naują ar du. Tai nėra labai sunku, o viską sudėjus krūvon, būtų gana daug.

Duokit šviežio oro

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

nepaprastai svarbi. Jos jokiū būdu negalima atidėti į šalį. Tas sumanymas turi būti vykdomas.

O kas gi tai galėtų geriau įvykdyti, jeigu ne A. Oliš? Jis jau ne kartą praktiškai yra parodęs, kad jis tai moka ir gali. Prisiminkime Washingtono sąskrydį. Ar vien lietuvių jėgomis ir finansiniais ištekliais būtų buvę įmanoma tai padaryti?

O Kersteno komisijos duomenų tinkamas panaudojimas yra dar didesnis, dar daugiau "stipriųjų pečių" ir dar stipresnės piniginės reikalavimų uždavinys. Ar norime, kad iš Kersteno komisijos tyrinėjimų liktų tik botagų į vandenį plaukstelėjimas, ar kad iš to būtų sudarytas didžiulis balsas, šaukiantis Lietuvai laisvės ir skambas visoj Amerikoje bei visam pasauliui?

Jei paliksime viską "kaip buvo", galime būti tikri, kad Kersteno komisijos tyrinėjimų rezultatai toliau Kongreso archyvą ir lietuviškos spaudos skilčių nenueis.

Jei norime daugiau, tai reikia mesti į šalį visas prestižines sąskaitėles ir pavesti tą už-

dayinį asmeniui, kuris, pagal visus turimus duomenis, atrodo tikriausiai galės suorganizuoti talką, itakos ir finansų atžvilgiu stipresnė, negu mes iš savo tarpo galime sudaryti. Toks asmuo yra A. Oliš.

Būtų visiškai natūralu pradėti rotacinę pareigų keitimosi tvarką nuo pirmininko pareigų perleidimo (tik ateinantiems metams) vicepirmininkui. Ir sekretoriui būtų jau pravartu tapti, pvz., vicepirmininku; išdininkui sekretorium, o pirminkui padėti metus išdininku...

Jei Taryba kongreso išvakarėse tai padarytų, jos pranešimas apie tai kongrese neabejotinai susilauktų tokių plojimų, kokių vargu koks nors kitas pranešimas yra kada turėjęs.

Pranašaujama, kad netolimo ateityje stiklas, bakelitas ir panašios medžiagos užimsiančios lengvųjų metalų vietą lėktuvų gamyboje. Tokie lėktuvai būsią net 80% pigesni, lengvesni ir todėl greitesni, ir kas svarbiausia, nesurandami radaro.

1953 m. Nobelio fizikos ir chemijos premijos laimėtojai yra vokiečių profesorius Standinger (kairė), už jo studijas molekulių darbe ir olandų Dr. Zernike už elektronus. Abi premijos yra po \$33.600.

Bermudos konferencijoj susiliks, viršų iš kairės: Laniel, Churchill ir Eisenhower. Juos lydės, žemai iš kairės: Bidault, Eden ir Dulles.

AR ŽINAI?

Vokiečių rašytojas Šilleris už "Plešikus" ne tik negavo jokio honoraro, betgi pats savo lėšomis veikalą išleido. Šiandien tos laidos "Plešikų" egzempliorius antikvariate kainuoja apie 400 dolerių.

Tolstojus už "Anną Kareniną" gavo honoraro 20.000 rublių, o už "Prisikėlimą" — 22.000 rublių. Didžiausią savo gyvenime honorarą Dostojevskis gavo už "Brolių Karamazovus" — 300 rublių. Tuoj po revoliucijos sovietinis gosizdat (valstybinė leidykla) pardavė to veikalą teisės užsienyje už 16.000 dolerių.

Tūlas italas ištyrė, kad šian die dar 740 milijonų žmonių, taigi daugiau nei žmonijos trečdalis, valgydami pasitarnauja tik rankomis. Tokios "stalo etiketo" taisyklės laikosi Afrikos, Australijos ir Azijos dalies gyventojai. 530 milijonų žmonių valgo su lazdelėmis (Azija), ir galop mes įeiname į trečią savo gausumo valgytojų grupę: 520 milijonų valgydami pasitarnauja šakute ir peiliu. Šalia suminių grupių, 15 milijonų paskulyje valgo šaukšto ir pirštų padedami (Šiaurės ir Pietų Amerikos, Čiagimiai), ir 10 milijonų (eskimai ir kiti) valgo su peiliu ir rankomis.

Vieni pirmųjų laukinių žmonių, pradėję vartoti šakutę, buvo kanibalai. Mat, jie tikėjo, kad valgomos žmogaus jėgos pereina į valgytoją, jei mėsa neličiama rankomis. Šis tikėjimas paskatino juos "išrasti" šakutę.

Žymiausi pasaulio poliglotai būvę vokiečių kalbininkas dr. Schuetz, miręs 1941 metais, ir italas kardinolas Mezzofanti, miręs prieš 100 metų. Pirmasis supratus 300 kalbų, o kardinolas — 80 kalbų.

Jungtinėse Tautose oficialiomis skaitomos 5 kalbos: anglų, prancūzų, ispanų, kinų ir rusų. Šiomis kalbomis kalba pusė žmonijos. Kita pusė tų kalbų nesupranta.

Kas minutę JAV gimsta septyni kūdikiai, sunaudojama 600.000 degtukų, svalgoma 8 milijonai kiaušinių, išgeriama 33 svarai aspirino, įvyksta 130.000 telefono pasikalbėjimų, parduo-

Amerikos paštas tikisi po 10 metų sulaukti naujo pagalbininko — pašta skirstančio roboto. Tačiau nemanoma, kad toks robotas pajėgs išsifruoti daktarų, profesorių ir mažaraščių hieroglifų. Sitokiems laiškam ir ateity reikės gyvos darbo jėgos.

36 Rusijos miestai pavadinti Kirovo vardu, ir tik 30 — Stalino.

Saugumo instutas tvirtina, kad pavojingiausioji buto dalis esanti virtuvė.

Daugiausia televizijos aparatų esą New Jersey mieste: 98% miesto butų turi po aparatą.

Nepersepiantys Paryžiaus miesto (Ilinois valstybėje) daugelis ir vedusių vyrų gavo tokio turinio atviruką:

"Mylimasis, nepamiršk mūsų rendezvous. Spalio 28, 8 val. vakaro. Darata".

Galima įsivaizduoti, ką turėjo išgyventi vyrai, kurių gyvenimo draugės gavo progos tokius atvirukus pasiskaityti anksčiau, nei adresatai. Kai paaiškėjo, kad toks atvirukas buvo vienos kavinės reklaminis triukas, kviečias žiūrovus į kino žvaigždės Daratos Lamour koncertą, minios nukentėjusių vyrų susirinko nurodytu laiku. Tačiau ne koncertu grožėtis, o triukšmui kelti... Vr.

BALFas PRAŠO SUAKTYVINTI RŪBŲ RINKLIAVĄ

Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas yra apskaičiavęs, kad tremtinių apgimimui kasmet reikia išsiųsti į Europą mažiau šimtą tūkstančių svarų įvairių rūbų. Tai nėra didelis kiekis, nes kiekvienam tremtiniui išeina po 10 svarų iš visos siuntos. Be to, patys daiktai nėra visiškai nauji ir tuo būdu greičiau nusidėvi ir tenka juos dažniau keisti.

Tremtinius drabužiais aprūpina tik Balfas. Iš kitur jie jų negauna. Juos, kaip žinome, daugiausiai suaukvoja Amerikos lietuviai. Todėl Balfas Centro Valdyba dabar vėl kreipiasi į visus geros valios ir gailėstingos širdies lietuvių, prašydama au-

koti tremtiniams rūbus ir avalynę. Prašome visus Balfas skyrus praveisti rūbų rinkimo vėjus. Į talką, kaip visados, kviečiame parapijas ir organizacijas, nes be jų paramos vėjus darbas netik ne sėkmingas, bet ir neįmanomas.

Šių rūbų vėjų prašome praveisti kiek galima didesniu mastu.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo proga DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti aukojo šie skaitytojai:

Rastenis J., Cleveland	...\$1.00
Praškevičius A. M., Cleveland	1.00
Dymša M., La Porte	1.00
Kudukis K., Canada	1.00
Puzinas J., Philadelphia	1.00
Snarskis Regina, Cleveland	5.00
Stimburs J., Cleveland	3.00
Labuchas J., Brockton	1.00
Šimkus M., Chicago	1.00
Vadopoulos J., Cicero	1.00
Ramanauskas Vl., Cleveland	1.50
Dabrila V., Worcester	1.00
Cenkus J., Newark	1.00

Naujasis Saudi Arabijos karius yra 48 metų amžiaus.

KAS

UŽSISAKA

DIRVĄ —

TAS NESIGAILĖJO!

TIE ŠAUKIMAI, KURIE PRANEŠA GERAS ŽINIAS!

• "Aš jau namie!" Yra puiku tai išgirsti. Yra puiku tai ir išgirsti. Taip... kai Jonas grįžta namo, geros žinios keliauja greitai ir geri linkėjimai tuoj pasigirsta... per telefoną.

Jūsų telefonas turi svarbią reikšmę tuose laiminguose momentuose. Jūsų namų telefonas yra tikras laimės pirkinys... už mažiau kaip centą į valandą!

Dažniausiai tas centas už valandą įskaito 15% valstybės mokesčio vietiniam patarnavimui. (Už ilgąs distancijas šaukimus virš 24 c. jūs mokate 25% taksą... daugiau kaip už brangenybes.)

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY